

GEMEENTE GEERTRUIDENBERG

Plan-MER Bestemmingsplan Buitengebied, *Aanvulling*

GEMEENTE GEERTRUIDENBERG

Plan-MER Bestemmingsplan Buitengebied

Aanvulling

st. Stevenskerkhof 2 postbus 156 6500 AD Nijmegen
telefoon 024 – 3 22 45 79 telefax: 024 – 3 24 12 40
E-MAIL: info@pouderoyen.nl www.pouderoyen.nl

INHOUD

BLZ

1.	INLEIDING	2
2.	REFERENTIESITUATIE	5
2.1.	Inleiding	5
2.2.	Vergunde versus feitelijke situatie	5
3.	PASSENDE BEOORDELING	9
3.1.	Wettelijk kader	9
3.2.	Natura 2000-gebieden	10
3.3.	Ontwikkelingen bestemmingsplan buitengebied	11
3.4.	Gevoeligheid Natura 2000-gebieden	13
3.5.	Passende beoordeling bestemmingsplan buitengebied	15
3.6.	Conclusie	20
4.	INVENTARISATIE NATUURWAARDEN	23
4.1.	Introductie	23
4.2.	Ontwikkelingsmogelijkheden en de EVZ	23
4.3.	Conclusie	26
5.	LITERATUUR	27
	BIJLAGE 1, STORINGSGEVOELIGHEID HABITATTYPEN EN SOORTEN	29
	BIJLAGE 2, AANVULLING OP BEOORDELING STIKSTOFDEPOSITIE	33

1. INLEIDING

Door Pouderoyen Compagnons is ten behoeve van het bestemmingsplan buitengebied een milieueffectrapportage (plan-MER) opgesteld (Pouderoyen Compagnons, mei 2010). Dit plan-MER diende ter beoordeling van het *voorontwerp* bestemmingsplan buitengebied met de daarin vastgelegde uitgangspunten. De uitkomsten van het plan-MER, tezamen met gewijzigde beleidsuitgangspunten op provinciaal niveau, inspraakreacties, etc., hebben tot aanpassingen en aanvullingen geleid op het voorontwerp bestemmingsplan en zijn verwerkt in het ontwerp bestemmingsplan.

Het ontwerp bestemmingsplan heeft tezamen met het plan-MER van 25 juni tot en met 5 augustus ter inzage gelegen. In deze periode is het plan-MER tezamen met het voorontwerp en ontwerp bestemmingsplan ter advisering voorgelegd aan de Commissie voor milieueffectrapportage (hierna te noemen de Commissie).

Op basis van de stukken, een ambtelijk onderhoud van de Commissie met de gemeente en haar adviseur en een bezoek van de Commissie aan de planlocatie, is door de Commissie verzocht om een aanvulling van het plan-MER op een aantal punten:

1. In het plan-MER ontbreekt een passende beoordeling van de gevolgen voor de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Hoewel de informatie hiervoor voor een groot deel aanwezig is, adviseert de commissie op basis van de ontwikkelingen die het plan biedt, al dan niet via wijziging, deze beoordeling te maken.
2. Bij het bepalen van de referentiesituatie is uitgegaan van de vergunde situaties, in plaats van de feitelijke situatie. Bij het bepalen van de referentiesituatie in de passende beoordeling is het van belang dat de huidige feitelijke situatie zo reëel mogelijk wordt weergegeven. In de depositiebijlage is de huidige situatie in de intensieve veehouderij bepaald op basis van CBS-gegevens van 2009. Het gebruik van de vergunde situatie als referentiesituatie kan leiden tot een overschatting van de huidige stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden.

In deze aanvulling zal dan ook een passende beoordeling worden opgenomen en zal worden ingegaan op de feitelijke situatie in relatie tot de vergunde situatie.

Daarnaast adviseert de Commissie vóór besluitvorming over het bestemmingsplan te inventariseren welke actuele natuurwaarden in het plangebied aanwezig zijn en wat dit betekent voor toekomstige vergunningaanvragen. Tijdens het locatiebezoek dat de Commissie aan het gebied heeft gebracht, heeft zij vastgesteld dat de actuele natuurwaarden in het plangebied, afgezien van de EHS-gebieden en de

ecologische verbindingzones, waarschijnlijk gering zijn. Ook zullen de effecten van activiteiten die het bestemmingsplan mogelijk maakt deze waarden waarschijnlijk nauwelijks verder aantasten. De Commissie is daarom van oordeel dat een inventarisatie van de actuele natuurwaarden en beoordeling van het bestemmingsplan op mogelijke gevolgen voor deze waarden niet essentieel is voor de huidige besluitvorming. “Het verdient weliswaar aanbeveling om in het kader van de m.e.r. de actuele natuurwaarden te inventariseren ten behoeve van toekomstige afwegingen, maar deze inventarisaties kunnen ook worden uitgesteld tot zich concrete vergunningaanvragen voordoen.”, aldus de Commissie

Verder beveelt de Commissie aan om na te gaan of de activiteiten die het bestemmingsplan mogelijk maakt, de beoogde ontwikkeling van de ecologische verbindingzone De Donge niet kunnen belemmeren.

De gemeente Geertruidenberg, heeft op basis van dit advies, de aan het onderzoek verbonden kosten en de verwachte beperkte uitbreiding van veehouderijen, besloten een dergelijke inventarisatie op dit moment niet uit te voeren. Wel zal in een afsluitend hoofdstuk een beoordeling worden gemaakt van de ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan in relatie tot de ontwikkeling van de ecologische verbindingzone.

2. REFERENTIESITUATIE

2.1. Inleiding

Voor het bepalen van de referentiesituatie is in het plan-MER uitgegaan van de vergunde situatie. Het is echter mogelijk dat de vergunde ontwikkelruimte groter is dan de feitelijk gebruikte ruimte.

Door de Commissie is opgemerkt dat door te vergelijken met de vergunde situatie het plan-MER geen zicht geeft op de daadwerkelijke optredende verslechtering in het leefklimaat. Daarom beveelt de Commissie aan om voor geur en fijn stof ook de feitelijke situatie (aantal dieren) te hanteren. In de passende beoordeling moet in ieder geval worden uitgegaan van de feitelijke situatie.

De Commissie adviseert voor de besluitvorming over het bestemmingsplan de effecten in de referentiesituatie te berekenen aan de hand van de feitelijke situatie, en deze informatie beschikbaar te maken in de vorm van een aanvulling op het plan-MER.

2.2. Vergunde versus feitelijke situatie

In Geertruidenberg beschikken 35 veehouderijbedrijven over een milieuvergunning of houden dieren welke onder de werkingssfeer vallen van het Besluit landbouw. De meeste bedrijven, 21 stuks, zijn melkrundveehouderijen. Overwegend vleesrundvee wordt gehouden op 1 bedrijf. Er zijn verder 1 gespecialiseerd pluimveebedrijf, 1 gemengd pluimveebedrijf, 4 varkenshouderijen, 3 paardenhouderijen, en 4 geiten-/schapenhouderijen.

Daarnaast zijn er nog 9 overige grondgebonden agrarische bedrijven en 2 agrarisch verwante en technische hulpbedrijven.

In onderstaande tabel zijn de verschillen in dieraantallen bij vergunde dieren in 2010 en de werkelijk aantal gehouden dieren in 2009 (CBS) in de gemeente Geertruidenberg weergegeven.

	Dierenaantallen Geertruidenberg			
	2009 CBS	2010 vergund	Vershil	Vershil (% CBS)
Paarden	43	52	9	21
Melkvee	2431	3114	683	28
Vleesvee	49	15	-34	-69
Schape	237	168	-69	-29
Geiten	668	1330	662	99
Varkens	9167	12812	3645	40
Pluimvee	321000	363500	42500	13
Totaal	333595	380991	47396	14

Vershil in de gemeente Geertruidenberg tussen CBS diertellingen en vergunde dieraantallen (CBS, 2010 en Quickscan Wgv, 2009)

Voor het verschil in dieraantallen van het CBS en de vergunde dieraantallen zijn meerdere verklaringen. De vergunde dieren in 2010 zijn afkomstig van de Quickscan Wgv uit 2009, waarbij de gegevens in eerste instantie van de website van BVB Brabant zijn gebruikt en daarna zijn aangevuld en geactualiseerd. De dieraantallen in 2009 zijn diertellingen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Het CBS hanteert diertellingen op basis van bedrijven en niet op basis van bedrijfslocaties. Een bedrijf met meer dan 1 bedrijfslocatie wordt door het CBS verkeerd weergegeven. Daarnaast geldt dat bedrijven om verschillende redenen op enig moment minder dieren houden dan vergund.

Consequenties voor ammoniakemissie in verschillende scenario's

In de onderstaande tabel is het verschil in ammoniakemissie weergegeven tussen de vergunde situatie en feitelijke situatie conform de CBS gegevens, uitgaande van traditionele huisvestingssystemen.

NH3 emissie Geertruidenberg				
	2009 CBS	2010 vergund	Vershil	Vershil (% CBS)
Paarden	215	260	45	21
Melkvee	23094,5	29583	6488,5	28
Vleesvee	352,8	108	-244,8	-69
Schapen	165,9	117,6	-48,3	-29
Geiten	1269,2	2527	1257,8	99
Varkens	22917,5	32030	9112,5	40
Pluimvee	25680	29080	3400	13
Totaal	73694,9	93705,6	20010,7	27

Vershil in ammoniakemissie tussen CBS diertellingen en vergunde dieraantallen (CBS, 2010 en Quickscan Wgv, 2009)

Uit deze tabel blijkt dat door in het plan-MER uit te gaan van de vergunde dieraantallen in plaats van de feitelijke dieraantallen zoals deze door het CBS zijn gerapporteerd, de ammoniakemissie in de huidige situatie met ruim 25% is overschat. Omdat (openbare) gegevens omtrent dieraantallen van afzonderlijke bedrijven ontbreken, is deze overschatting niet toe te rekenen aan specifieke bedrijven. Derhalve is het niet mogelijk de consequenties voor de depositie te bepalen.

Daarbij moet worden aangegeven dat in veel gevallen 'bestaand gebruik' overeenkomt met hetgeen is vergund. In de Natuurbeschermingswet wordt bestaand gebruik uitgesloten van Nb vergunningplicht. Zoals gesteld, kunnen er verschillende redenen zijn waarom een agrariër (tijdelijk) minder dieren houdt. Op basis van de Wm vergunning of melding kan hij echter in veel gevallen, zonder hiervoor een vergunningsprocedure te doorlopen, het aantal dieren uitbreiden tot hetgeen is vergund.

De verschillende scenario's in het plan-MER zijn gebaseerd op aannamen ten aanzien van groei van de agrarische sector. Zoals is aangegeven bevatten deze scenario's grote onzekerheden en zijn deze sterk afhankelijk van marktomstandigheden en keuzes van individuele ondernemers. De werkelijke ontwikkeling van de agrarische sector in Geertruidenberg kan daarom sterk afwijken van de hetgeen is verondersteld. In het licht van deze onzekerheden is daarom het verschil van 25% tussen de emissie van de feitelijke en vergunde situatie verwaarloosbaar, daar waar het gaat om de beoordeling van de verschillende scenario's. Daarbij komt dat zowel op basis van de CBS gegevens van 2009 als bij de gehanteerde vergunde aantallen sprake is van een overschrijding van de kritische depositiewaarden en dat in alle scenario's sprake is van een significante toename van de depositie van ammoniak.

3. PASSENDE BEOORDELING

3.1. Wettelijk kader

Natura 2000

De Natura 2000-gebieden zijn beschermd op grond van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, die in Nederland zijn vertaald in de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet). In de richtlijnen staan de soorten en habitattypen waarvoor gebieden moeten worden aangewezen. Per gebied worden voor die soorten en habitats doelstellingen bepaald: behoud of verbetering. De lidstaten moeten zorgen dat deze doelstellingen gehaald worden. Dit gebeurt door

- (beheer)maatregelen te treffen;
- te beoordelen of projecten en plannen wel of geen doorgang kunnen vinden.

Een project/plan mag doorgaan als er geen significante gevolgen zijn voor de instandhoudingsdoelstellingen. Als dat niet zeker is wordt het plan/project onderzocht in een passende beoordeling.

Passende Beoordeling

Als het mogelijk is dat een project of plan significante gevolgen heeft voor de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied, moet een passende beoordeling gemaakt worden. Hierin wordt onderzocht welke effecten het project/plan kan hebben op de doelstellingen die zijn geformuleerd voor het betreffende Natura 2000-gebied. In de passende beoordeling komen achtereenvolgens de volgende vragen aan bod:

- Welke instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd voor de soorten/habitattypen in het Natura 2000-gebied?
- Hoe gaat het op dit moment met die soorten en habitats: wordt de doelstelling ruimschoots gehaald of moet er nog veel gebeuren voordat de doelstelling behaald kan worden?
- Welk effect heeft het project/plan op die soorten en habitattypen?
- Zijn er andere activiteiten die gevolgen hebben voor die soorten en habitats? (cumulatie)
- Is dit effect 'significant' negatief (in het licht van de doelstellingen en de staat van instandhouding)? Oftewel: is er sprake van aantasting van de natuurlijke kenmerken van het N2000-gebied? Dit is in zekere mate een kwestie van 'expert judgement'.

Concreet is door de Commissie aangegeven dat voor een complete Passende beoordeling van het bestemmingplan buitengebied de volgende zaken dienen te worden toegevoegd:

- Bij het bepalen van de referentiesituatie in de passende beoordeling is het van belang dat de huidige feitelijke situatie zo reëel mogelijk wordt weergegeven. In de depositiebijlage is de

huidige situatie in de intensieve veehouderij bepaald op basis van CBS-gegevens van 2009. Het gebruik van de vergunde situatie als referentiesituatie kan leiden tot een overschatting van de huidige stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden.

- De gevolgen van het plan moeten getoetst worden aan de kritische depositiewaarde van het meest kwetsbare habitatype. Ook de typische soorten moeten bij de beoordeling worden betrokken. Informatie over de ligging van voor depositie gevoelige habitattypen is daarbij van belang. Wanneer de in de depositiebijlage bij het plan-MER genoemde conceptrapporten niet geraadpleegd kunnen worden dient de ligging op basis van de beschikbare informatie zo goed mogelijk te worden ingeschat.
- een beschrijving en beoordeling van mogelijke negatieve gevolgen voor de Natura 2000-gebieden door andere activiteiten (dan intensieve veehouderij) die het bestemmingsplan mogelijk maakt;
- de cumulatie/optelsom van effecten door de verschillende activiteiten die de Natura 2000-gebieden kunnen beïnvloeden (ook buiten het plangebied van dit plan).

Het detailniveau van de passende beoordeling moet passen bij het detailniveau van het plan of project. Voor een project, zoals de bouw van een elektriciteitscentrale, is meestal gedetailleerde informatie nodig. Voor een plan ligt dit anders. Plannen kunnen heel verschillend van karakter zijn. Dit werkt door in de bijbehorende passende beoordeling.

ADC-toets

Stel: op basis van de passende beoordeling valt niet uit te sluiten dat de natuurlijke kenmerken worden aangetast. Dan is er één uitzonderingsmogelijkheid waardoor het plan of project toch door kan gaan. Namelijk door de 'ADC-toets' succesvol te doorlopen:

- er mogen geen Alternatieve oplossingen zijn die minder gevolgen voor het gebied hebben;
- er moeten Dwingende redenen van groot openbaar belang zijn waarom het toch moet doorgaan;
- er moet Compensatie voor de natuur plaatsvinden.

3.2. Natura 2000-gebieden

In de nabijheid van het plangebied liggen de Natura 2000-gebieden 'Biesbosch' en 'Langstraat' (zie onderstaande figuur). Daarnaast bevinden zich op enige afstand, binnen een straal van 10 km, de Natura 2000-gebieden 'Loevestein, Pompeveld en Kornsche Boezem' en 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen'.

De afstand van de meest nabijgelegen veehouderij tot Natura2000 gebied 'Biesbosch' bedraagt ongeveer 1,0 km, resp. 2,5 km tot de 'Langstraat'. De betreffende afstand tot de Natura 2000-gebieden

'Loevestein, Pompveld en Kornsche Boezem' en 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen' bedraagt resp. ongeveer 6 en 7 kilometer.

Ligging Natura 2000-gebieden ten opzichte van het plangebied.

3.3. Ontwikkelingen bestemmingsplan buitengebied

Voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied

Ten opzichte van het vigerend bestemmingsplan zijn in het voorontwerp bestemmingsplan de volgende ontwikkelingen voorzien.

Direct

Het voorontwerp bestemmingsplan voorziet ten opzichte van het vigerend bestemmingsplan beperkt in nieuwe ontwikkelingen in directe zin. Naar aanleiding van bouwblokgesprekken is voor verschillende agrarische bedrijven een beperkte uitbreiding of wijziging van het bouwblok voorzien. Het betreft kleine aanpassingen om concrete plannen mogelijk te maken die op basis van het vigerende bestemmingsplan zijn toegestaan. Deze uitbreidingen/wijzigingen zijn getoetst aan de hand van de beschikbare milieuhygiënische informatie, informatie met betrekking tot aanwezige natuurwaarden en informatie met betrekking tot overige waarden (o.a. archeologie).

Grotere uitbreidingen of uitbreidingen in kwetsbare of waardevolle gebieden zijn niet toegestaan. Hiervoor dient een aparte (binnenplanse dan wel buitenplanse) procedure doorlopen te worden.

Omdat er in het voorontwerp bestemmingsplan geen onderscheid wordt gemaakt tussen grondgebonden bedrijven niet zijnde veehouderijen naar

grondgebonden veehouderijen, is omschakeling tussen deze typen bedrijfstypen in directe zin toegestaan (geen afzonderlijke planologische procedure noodzakelijk).

Bij ontheffing of wijziging

Naast een aantal ontwikkelingen waarin het voorontwerp bestemmingsplan direct voorziet, is een aantal ontwikkelingen mogelijk door middel van een ontheffings- of wijzigingsprocedure. Het gaat hierbij om de volgende zaken:

- Nieuwvestiging van grondgebonden veehouderij en akkerbouw/ tuinbouw (toegestaan indien het gaat om de verplaatsing van een bedrijf dat op de huidige locatie geen toekomst- c.q. groeiperspectief (meer) heeft, m.u.v. AHS Landschap).
- Uitbreiding glastuinbouwbedrijf tot maximaal 4 ha (3 ha glas).
- Eenmalige uitbreiding intensieve veehouderijen indien dit noodzakelijk is vanuit dierenwelzijn tot maximaal 2 hectare in AHS Landbouw (uitbreiding intensief in AHS Landschap is uitgesloten).
- Uitbreiding grondgebonden en gemengde agrarische bedrijven, niet zijnde de intensieve veehouderij, tot 2 hectare (1,5 ha in AHS Landschap).
- Binnen de gebieden met een agrarische hoofdfunctie maximaal 5000 m² teeltondersteunend glas.
- Woningplitsing (onder voorwaarden).
- Uitbreiding niet-agrarische bedrijven met 15% van het bestaand bebouwingsoppervlak.
- Nieuwvestiging niet-agrarische bedrijven (categorie 1 en 2) in vrijgekomen agrarische panden binnen bebouwingsconcentraties en de linten van Raamsdonk.
- Toestaan van mestverwerkings- en biovergistingsinstallaties tot 25.000 ton/jaar als nevenactiviteit binnen een agrarisch bouwvlak.
- Overige activiteiten waaronder agro-toerisme (o.a. minicampings), agrarisch natuurbeheer en de verkoop van streekeigen producten ('verbrede landbouw'). Overige nevenactiviteiten en vervolgvactiteiten bijvoorbeeld recreatie en zorgdiensten, agrarisch verwante functies, agrarisch technische hulpfuncties en statische binnenopslag.

Ontwerp bestemmingsplan Buitengebied

Naar aanleiding van inspraakreacties, gewijzigd (provinciaal) beleid en de uitkomsten van het plan-MER, is het ontwerp bestemmingsplan op verschillende punten gewijzigd ten opzichte van het voorontwerp. Wat betreft de ontwikkelingsmogelijkheden van het plan betreft het hier de volgende wijzigingen:

- Uitbreiding en vormverandering van een grondgebonden veehouderij is toegestaan mits de uitbreiding de instandhoudingsdoelstelling van omliggende Natura 2000-gebieden, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in de Natura 2000-gebieden niet laat verslechteren of een significant verstorend effect heeft op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.
- Eenzelfde voorwaarde is opgenomen voor vormverandering ten behoeve van intensieve veehouderijen.
- Omschakeling van grondgebonden agrarische bedrijven niet zijnde een veehouderij naar een grondgebonden veehouderij in het ontwerp bestemmingsplan is alleen bij wijziging toegestaan, onder de eerder genoemde voorwaarde met betrekking tot ammoniakemissie in relatie tot de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden.
- Op grond van nieuw provinciaal beleid (in gang gezet met voorbereidingsbesluit d.d. 19-03-2010) is de maximum omvang van bouwblokken van intensieve veehouderijen 1,5 hectare (inclusief 10% groen). Van gebouwen waarin dieren worden gehouden mag ten hoogste één bouwlaag gebruikt worden voor het houden van dieren. Mede op grond van provinciaal beleid is daarom in het ontwerp bestemmingsplan ook de uitbreiding van intensieve veehouderij ten behoeve dierenwelzijn uitgesloten en is opgenomen dat het gebruik van meer dan één bouwlaag voor het houden van dieren is uitgesloten.
- Op basis van provinciaal beleid is tot 1 juni 2012 de uitbreiding, hervestiging, nieuwvestiging en omschakeling van schapen- en geitenhouderijen niet toegestaan. Derhalve is in het ontwerpbestemmingsplan opgenomen dat de vergroting of vormverandering voor geitenhouderijen tot 1 juni 2012 niet is toegestaan. Daarnaast is opgenomen dat het oprichten van bebouwing ten behoeve van een geitenhouderij niet is toegestaan.

3.4. Gevoeligheid Natura 2000-gebieden

Algemeen

Met behulp van de effectenindicator (gebiedendatabase Ministerie van LNV, <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx>) kan een verkenning worden uitgevoerd naar kansen op mogelijke significante effecten. De effectenindicator geeft informatie over de gevoeligheid van soorten en habitattypen voor de meest voorkomende storende factoren, gebaseerd op absolute getallen voor biotische randvoorwaarden en kennis van ruimtelijke randvoorwaarden. Deze informatie is indicatief.

In de in bijlage 1 opgenomen tabellen staat de storingsgevoeligheid van de verschillende voorkomende habitattypen en soorten weergegeven

voor de omliggende Natura 2000-gebieden. Uit deze tabellen blijkt dat in alle gebieden voor vermessing en verzuring gevoelige als zeer gevoelige soorten en habitattypen voorkomen.

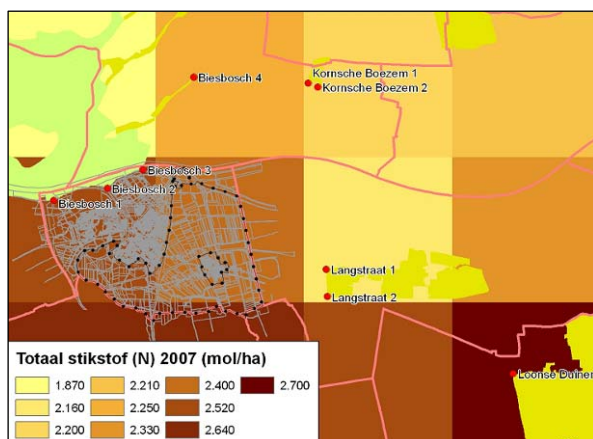
Verzuring gevoeligheid habitatype

In de studie van G&O Consult (*Beoordeling stikstofdepositie vanuit het buitengebied van de gemeente Geertruidenberg op Natura 2000-gebieden*) is een inventarisatie gemaakt van de kritische depositiewaarden de in de verschillende gebieden voorkomende habitattypen. Voor soorten zijn geen kritische depositiewaarden bekend. In onderstaande tabel zijn de meest kritische depositiewaarden weergegeven.

gebiedscode	gebiedsnaam	Kritische depositiewaarde van het meest kwetsbare habitatype (mol N/ha/jr)
NL3000040	Biesbosch	1250
NL3004001	Loevestein, Pompeveld en Kornsche Boezem	1250
NL2003026	Langstraat	410
NL9803030	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	410

Meest kritische depositiewaarde per gebied

De huidige (achtergrond)depositiewaarden (2007) voor de verschillende gebieden staan in de onderstaande tabel.

Rekenpunt	depositie (mol N/ha/jr)
Biesbosch 1	2520
Biesbosch 2	2520
Biesbosch 3	2520
Biesbosch 4	2250
Kornsche Boezem 1	2200
Kornsche Boezem 2	2200
Langstraat 1	2160
Langstraat 2	2160
Loonse Duinen	2700

Huidige (2007) achtergronddeposities op de verschillende rekenpunten.

Naar verwachting zal de stikstofdepositie op natuur in 2020 ongeveer 200 mol per hectare (10%) lager zijn dan in 2005, uitgaande van vastgesteld beleid (Milieubalans 2008).

Uit deze tabel blijkt dat voor deze gebieden zowel in de huidige situatie als in 2020, uitgaande van een daling van 10%, niet wordt voldaan aan

de meest kritische depositiewaarde van het meest kwetsbare habitatype. Wel zal er sprake van een afname van de achtergrondwaarde in de periode 2007-2020.

Ter bepaling van de ligging van de verschillende habitatypen zijn concept kaarten geraadpleegd. Met nadruk wordt gesteld dat deze kaarten nog concept zijn en dat er nog wijzigingen kunnen optreden (zie ook notitie G&O consult, bijlage). Wel zullen deze kaarten worden gebruikt voor een beschouwing van de stikstofdepositie in relatie tot de ligging van de verschillende voor stikstof gevoelige habitatypen.

3.5. Passende beoordeling bestemmingsplan buitengebied

Effecten uitbreidingsmogelijkheden / nieuwvestiging agrarische bedrijven

In de rapportage van G&O consult (*Beoordeling stikstofdepositie vanuit het buitengebied van de gemeente Geertruidenberg op Natura 2000-gebieden*) zijn de uitbreidingsmogelijkheden van agrarische bedrijven die het voorontwerp bestemmingsplan mogelijk maakt beoordeeld in relatie tot de stikstofdepositie op nabijgelegen Natura 2000-gebieden. In onderstaande tabel zijn deze uitkomsten weergegeven voor de verschillende scenario's gegeven.

	Biesbosch	Langstraat
Huidige situatie (vergund)		
Gemiddelde van rekenpunten AAgro-Stacks	30,01	28,91
Gemiddelde waarde binnen gebied	15,72	11,25
Laagste waarde binnen gebied	4	5
Hoogste waarde binnen gebied	46	16
Autonome ontwikkeling		
Gemiddelde van rekenpunten AAgro-Stacks	60,32 (101%)	67,84 (135%)
Gemiddelde waarde binnen gebied	30,54 (94%)	35,23 (213%)
Laagste waarde binnen gebied	8 (100%)	18 (260%)
Hoogste waarde binnen gebied	90 (96%)	49 (206%)
Reële ontwikkeling		
Gemiddelde van rekenpunten AAgro-Stacks	38,46 (28%)	39,19 (36%)
Gemiddelde waarde binnen gebied	18,73 (19%)	18,14 (61%)
Laagste waarde binnen gebied	6 (50%)	8 (60%)
Hoogste waarde binnen gebied	55 (20%)	26 (63%)
Worstcase scenario		
Gemiddelde van rekenpunten AAgro-Stacks	147,26 (391%)	213,74 (639%)
Gemiddelde waarde binnen gebied	72,87 (364%)	136,15 (1110%)
Laagste waarde binnen gebied	20 (400%)	77 (1440%)
Hoogste waarde binnen gebied	223 (385%)	192 (1100%)

Berekende effecten van de verschillende scenario's op de gebieden (% toename t.o.v. de vergunde situatie). In de feitelijke situatie op basis van CBS getallen van 2009 ligt de ammoniakemissie ruim 25% lager.

Ook de depositie op verder weg gelegen Natura2000 gebieden is beoordeeld:

Rekenpunten	depositie waarde mol NH3/ha/jr	depositie waarde mol NH3/ha/jr	depositie waarde mol NH3/ha/jr	depositie waarde mol NH3/ha/jr
	<i>Huidig (vergund)</i>	<i>Autonoom</i>	<i>Reëel</i>	<i>Worstcase</i>
Kornsche Boezem	23,19	48,99 (111%)	29,17 (26%)	137,9 (495%)
Loonse Duinen	6,25	13,53 (116%)	7,91 (27%)	37,32 (497%)

Invloed veehouderij op Natura 2000 gebieden binnen 10 kilometer van Geertruidenberg

Voor de meest nabijgelegen Natura 2000 gebieden 'Biesbosch' en 'Langstraat' is aan de hand van concept kaarten de stikstofdepositie in de verschillende scenario's bepaald in relatie tot de ligging van de verschillende habitattypen. In de bijlage zijn de verschillende kaarten weergegeven.

Uit deze kaarten blijkt dat voor de 'Biesbosch' het meest kritische habitatype, zijnde Stroomdalgraslanden, op een afstand ligt van meer dan 10 kilometer van de plangrens van het buitengebied van de gemeente Geertruidenberg en buiten het rekengebied valt. Dit geldt ook voor de overige habitattypen waar de kritische depositiewaarden op dit moment voor wordt overschreden. In een detailkaart is ter illustratie de ligging van deze habitattypen opgenomen. Het feit dat deze habitattypen buiten het rekengebied liggen, betekent overigen niet dat de effecten buiten het rekengebied per definitie verwaarloosbaar zijn.

Gezien de beperkte omvang van het Natura 2000-gebied 'Langstraat' bevinden zich de habitattypen met lage kritische depositiewaarden allen binnen het invloedsgebied van de ontwikkelingsmogelijkheden van het bestemmingsplan buitengebied.

Uit de analyse blijkt dat de ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven zoals deze in het *voorontwerp* bestemmingsplan waren opgenomen, tot significant negatieve effecten kunnen leiden voor de instandhoudingsdoelstellingen van nabij en verder afgelegen Natura 2000-gebieden. Derhalve is in het *ontwerp* bestemmingsplan expliciet opgenomen dat uitbreiding en vormverandering van agrarische bedrijven de instandhoudingsdoelstelling van omliggende Natura 2000-gebieden, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in de Natura 2000-gebieden niet mag laten verslechteren of een significant verstorend effect mag hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Tevens is wijziging van een grondgebonden agrarisch bedrijf, niet zijnde een veehouderij naar een grondgebonden veehouderij, naar aanleiding van het plan-MER, in directe zin uitgesloten en alleen via wijziging mogelijk op grond van de bovenstaande voorwaarde.

Met het opnemen van de betreffende wijzingsvoorwaarden worden significante effecten van uitbreiding van agrarische bedrijven op instandhoudingsdoelstellingen uitgesloten.

Beoordeling overige activiteiten

Naast de ontwikkelingsmogelijkheden van agrarische bedrijven met betrekking tot uitbreiding van de veestapel, biedt het bestemmingsplan verschillende andere mogelijkheden, zoals in paragraaf 3.3 is beschreven. In navolgende tabel zijn deze ontwikkelingsmogelijkheden samengevat en voorzien van een beoordeling in relatie tot te beschermen soorten en habitattypen van nabijgelegen Natura 2000-gebieden.

Plan van aanpak maatschappelijk verantwoorde belichting en afscherming in de glastuinbouw

Eind 2004 hebben Natuur en Milieu en LTO/Glaskracht gezamenlijk een Plan van Aanpak gemaakt om de lichtemissie uit kassen terug te dringen. Streven was om in 2008 van zonsondergang tot zonsopgang alle kassen voor 95 procent af te schermen. Afschermen van licht heeft echter consequenties voor de teelt en voor de hinderbeleving van mensen. Daarom is hier onderzoek naar gedaan. Daaruit bleek dat de gevolgen voor de teelt problematisch waren, zodat eind 2006 is gekozen om de ambities in het Plan van Aanpak bij te stellen.

Tuinders schermen vanaf januari 2008 gedurende 6 uur vanaf zonsondergang 95 % van het licht weg. In de periode daarna (tot zonsopgang) wordt zoveel als mogelijk afgeschermd, waarbij in de praktijk gestreefd wordt naar een afscherming van 85 %. Omdat de tuinders verwachten op termijn oplossingen te vinden voor de teelttechnische problemen is tevens afgesproken dat alle tuinders in 2014 voor 100 procent het licht gaan afschermen.

<i>Wijzigingsmogelijkheden</i>	<i>Beoordeling</i>
Nieuwvestiging van grondgebonden akkerbouw/ tuinbouw	Gezien de afstand van het plangebied tot de Natura 2000-gebieden (> 1 km) en de aard van de activiteiten, zijn er geen effecten te verwachten.
Uitbreiding glastuinbouwbedrijf tot maximaal 4 ha (3 ha glas)	Gezien de ligging van glastuinbouw t.o.v. de Natura 2000-gebieden (> 3,5 km), en de huidige afspraken (convenant glastuinbouw, zie tekstkader) zijn er geen effecten te verwachten.
Binnen de gebieden met een agrarische hoofdfunctie maximaal 5000 m ² teeltondersteunend glas	Gezien de afstand van het plangebied tot de Natura 2000-gebieden (> 1 km), de beperkte omvang van glas en het convenant glastuinbouw (zie tekstkader), zijn er geen effecten te verwachten.
Woningsplitsing (onder voorwaarden).	Gezien de afstand van het plangebied tot de Natura 2000-gebieden en de aard van de wijziging (> 1 km), zijn er geen effecten te verwachten.
Uitbreiding niet-agrarische bedrijven met 15% van het bestaand bebouwingsoppervlak.	Gezien de afstand van het plangebied tot de Natura 2000-gebieden (> 1 km) en de aard van de activiteiten, zijn er geen effecten te verwachten.
Nieuwvestiging niet-agrarische bedrijven (categorie 1 en 2) in vrijgekomen agrarische panden binnen bebouwingsconcentraties en de linten van Raamsdonk.	Gezien de afstand van het plangebied tot de Natura 2000-gebieden (> 2,5 km) en de aard van de activiteiten, zijn er geen effecten te verwachten.
Mestverwerkings- en biovergistingsinstallaties tot 25.000 ton/jaar als nevenactiviteit binnen een agrarisch bouwvlak.	Ammoniak wordt in het biogas vrijwel volledig omgezet in stikstofoxiden. Er vanuit gaande dat agrariërs alleen eigen mest verwerken dan wel vanuit een beperkte omgeving, zal er netto geen sprake zijn van toename van stikstofemissie. Daarnaast geldt dat emissie van ammoniak per saldo tot meer verzuring leidt dan emissie van stikstofoxide ¹ . Er zal per saldo dus sprake zijn van een verbetering.
Overige activiteiten waaronder agro-toerisme (o.a. minicampings), agrarisch natuurbeheer en de verkoop van streek eigen producten ('verbrede landbouw')	Gezien de afstand van het plangebied tot de Natura 2000-gebieden (> 1 km) en de aard van de activiteiten, zijn er geen effecten te verwachten.

Beoordeling overige ontwikkelingsmogelijkheden bestemmingsplan buitengebied in relatie tot te beschermen soorten en habitattypen van nabijgelegen Natura 2000-gebieden

¹ Ammoniak speelt bij de zure depositie een dubbele rol. Ammoniak neutraliseert in de atmosfeer zuren als zwavelzuur en salpeterzuur die in de lucht uit zwaveldioxide respectievelijk stikstofoxiden zijn ontstaan. Daarbij wordt ammoniak omgezet in ammonium. Als ammonium echter is gedeponeed, wordt het opgenomen door planten, gebonden aan organisch stof (immobilisatie) of omgezet in nitraat (nitrificatie). Bij de omzetting van ammonium naar nitraat wordt zuur gevormd. Niet alleen het oorspronkelijk in de atmosfeer gebonden zuur komt weer vrij, maar bovendien wordt extra zuur gevormd. Ammoniak gedraagt zich dan dus per saldo als een verzurende stof. (*Zuur- en stikstofdepositie in Nederland in de periode 1981–2002*, RIVM, Rapport 500037005/2006)

Relevante ontwikkelingen buiten het plangebied

Naast de beoordeling van de ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt, zijn er mogelijk ook andere activiteiten die gevolgen hebben voor die soorten en habitats. Het gaat hier met name om activiteiten die bijdragen aan de depositie van stikstof.

Voor de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden betreft dit:

Langstraat

- *Agrarische sector.* Ontwikkeling van agrarische bedrijvigheid in omliggende gemeenten. Omdat deze gemeenten met de dezelfde randvoorwaarden te maken hebben als de gemeente Geertruidenberg is ontwikkeling alleen mogelijk wanneer per saldo geen sprake is van een toename van stikstof. De activiteiten in de landbouw in en rondom De Langstraat hebben verschillende effecten op de instandhoudingsdoelen. Het eerste is stikstofdepositie door veehouderijbedrijven. Door de provincie Noord-Brabant is in overleg met alle betrokken partijen een toetsingskader opgesteld voor de beoordeling van de effecten van stikstofdepositie op verzurings- en vermistingsgevoelige habitattypen. In dat toetsingskader wordt het bestaand gebruik m.b.t. stikstofdepositie beoordeeld en aan de hand van de beoordeling aan voorwaarden verbonden.
- *Wonen en werken.* De bestaande vormen van wonen en werken leiden in De Langstraat niet tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen. Voor zover bekend, liggen er in de nabije omgeving geen bedrijven die NOx uitstoten. In de bredere omgeving is daarvan wel sprake. Omdat stikstofoxiden zich over een groot gebied verspreiden is de bijdrage van de industrie wel degelijk relevant. Groei van deze bedrijven kan leiden tot toename van stikstofdepositie.
- *Verkeer en infrastructuur.* Binnen de Natura 2000-begrenzing ligt een aantal tertiaire wegen, waarvan de versturende werking op het Natura 2000-gebied verwaarloosbaar is. Ook de A59 ten noorden van het gebied leidt niet tot verstoring. Daarnaast leidt gemotoriseerd verkeer echter tot de uitstoot van stikstofoxiden die een vermistende invloed hebben. Deze is per voertuig klein, maar strekt zich over een groot gebied uit. De effecten van de A59 en het stadsverkeer in Waalwijk zullen dan ook groter zijn dan van de wegen in en rond De Langstraat. Aangezien het cumulatieve effect van verkeer en industrie in de brede omgeving groter is dan het effect van de landbouw kan dit niet zonder meer vergunningvrij worden opgenomen, maar dient dit te worden gereguleerd door het provinciaal toetsingskader stikstof, dat geldt

als passende beoordeling. Daarbij wordt er vanuit gegaan dat de emissies bij autonome ontwikkeling op basis van bestaand beleid nog sterk zullen afnemen.

(concept beheerplan Langstraat, 2009)

De Biesbosch

- *Agrarische sector.* Ontwikkeling van agrarische bedrijvigheid in omliggende gemeenten. Omdat deze gemeenten met de dezelfde randvoorwaarden te maken hebben als de gemeente Geertruidenberg is ontwikkeling alleen mogelijk wanneer per saldo geen sprake is van een toename van stikstof. Door de provincie Noord-Brabant is in overleg met alle betrokken partijen een toetsingskader opgesteld voor de beoordeling van de effecten van stikstofdepositie op verzurings- en vermestingsgevoelige habitattypen. In dat toetsingskader wordt het bestaand gebruik m.b.t. stikstofdepositie beoordeeld en aan de hand van de beoordeling aan voorwaarden verbonden. In hoeverre er binnen provincies Gelderland en Zuid-Holland een vergelijkbare aanpak wordt gemaakt is op dit moment niet bekend.
- *Wonen en werken.* In de nabije omgeving liggen verschillende bedrijven die NOx uitstoten. Het betreft hier allereerst verschillende grootschalige bedrijven in Geertruidenberg (energiecentrale) en Moerdijk. Verder bevinden zich in de bredere omgeving grote stikstofemitterende bedrijven. Omdat stikstofoxiden zich over een groot gebied verspreiden is de bijdrage van de industrie ook relevant. Groei van deze bedrijven kan leiden tot toename van stikstofdepositie.
- *Verkeer en infrastructuur.* De Biesbosch ligt in de oksel van verschillende snelwegen, te weten de A15, A16, A27 en de A59. Emissie van NOx ten gevolge van wegverkeer zal significant bijdragen aan de stikstofdepositie in de gebied. Toename van verkeer en verbredingsplannen zullen hoogstwaarschijnlijk leiden toename van stikstof. Daartegenover staat een afname van stikstofemissie ten gevolge van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit. Daarnaast zal met name het scheepvaartverkeer over de Merwede bijdragen aan de depositie van stikstof.

3.6. Conclusie

Met name de ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven die het voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied bood, kunnen leiden tot significante effecten op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Op basis van de uitkomsten van het plan-MER zijn daarom in het ontwerp bestemmingsplan aanvullende voorwaarden opgenomen. Deze

voorwaarde houdt in dat uitbreiding, vormverandering, omschakeling en nieuwvestiging alleen mogelijk is wanneer de uitbreiding de instandhoudingsdoelstelling van omliggende Natura 2000-gebieden, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in de Natura 2000-gebieden niet laat verslechteren of een significant verstrend effect heeft op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Concreet betekent dit dat een uitbreiding, vormverandering, omschakeling en nieuwvestiging alleen mogelijk is wanneer er (per saldo) geen sprake is van geen verdere toename van stikstof. Hoe dit in de praktijk verder gestalte gaat krijgen is deels afhankelijk van de uitwerking van het zgn. Stikstofakkoord en de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS).

De overige ontwikkelingsmogelijkheden die in het plan mogelijk maakt, zullen niet leiden tot significante effecten op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden.

4. INVENTARISATIE NATUURWAARDEN

4.1. Introductie

De nog te realiseren ecologische verbindingszone De Donge is op de verbeelding aangegeven met een wijzigingsbevoegdheid naar Natuur aan weerszijden 100 meter van het hart van de zone (dus totaal 200 meter breed voor een ecologische verbindingszone). De wijzigingsbevoegdheid maakt omzetting van de (doorgaans agrarische) bestemming naar de natuurbestemming mogelijk maar kan slechts worden toegepast indien de gronden zijn verworven of op basis van vrijwilligheid.

De doelstelling is om binnen de Wro-zone- ecologische verbindingszone 2,5 hectare per strekkende kilometer aan natuur te realiseren. Dit komt neer op een uiteindelijke breedte van een ecologische verbindingszone van gemiddeld 25 meter (en dus geen 200 meter). Voor de ruime wijzigingszone van 200 meter is echter gekozen om de realisatie van eventuele “stapstenen” niet bij voorbaat al onmogelijk te maken. De wijzigingszone moet daarom gezien worden als een *zoekzone*. Met de veel bredere stapstenen in de 2,5 hectare per strekkende kilometer verrekend komen de reguliere verbindingszones op een praktische breedte van 10 tot 25 meter (aanzienlijk geringer dan de 200 meter zoekzone).

Ontwikkelingen in het buitengebied kunnen in conflict komen met de realisatie van de ecologische verbindingszone indien de ontwikkelingen de ruimte gebruiken die benodigd is voor de realisatie van de ecologische verbindingszone. In de volgende analyse is beschreven welke ontwikkelingen een toename van de ruimtebehoefte met zich meebrengen. Vervolgens is per onderdeel nagegaan in hoeverre dit de ontwikkeling van de ecologische verbindingszone belemmert.

4.2. Ontwikkelingsmogelijkheden en de EVZ

Rond de Wro zone zijn de volgende bestemmingen aanwezig waarbinnen in het plan mogelijk ontwikkelingsmogelijkheden worden geboden die gevolgen kunnen hebben voor de realisatie van de ecologische verbindingszone.

- Agrarisch
- Agrarisch met waarden
- Recreatie-dagrecreatie
- Bedrijf
- Wonen

Hierbij liggen de ontwikkelingsmogelijkheden in hoofdzaak binnen de bouwvlakken binnen de bestemmingen.

Uitbreiding en vormverandering van agrarische bouwvlakken

Door uitbreiding of vormverandering van agrarische bouwvlakken, kan er mogelijk een belemmering ontstaan voor de realisatie van de ecologische verbindingzone. In de, in de bestemming Agrarisch en Agrarisch met waarden, opgenomen wijzigingsbevoegdheid voor uitbreiding en vormverandering van het agrarisch bouwvlak is in het (voor)ontwerp bestemmingsplan derhalve de volgende voorwaarde opgenomen:

ter plaatse van de aanduiding of nabij de aanduiding "wro-zone - wijzigingsgebied ecologische verbindingzone" mag uitsluitend worden uitgebreid, mits het functioneren van de verbindingzone niet onevenredig wordt aangetast;

Nieuwvestiging van grondgebonden veehouderij en akkerbouw/ tuinbouw.

Nieuwvestiging van agrarische bedrijven binnen of nabij de Wro-zone – ecologische verbindingzone kan een conflict opleveren met de realisatie van de ecologische verbindingzone. In de bestemming agrarisch is onder de wijziging t.b.v. nieuwvestiging in het (voor)ontwerp bestemmingsplan de volgende voorwaarde opgenomen:

indien de nieuwvestiging plaats vindt ter plaatse van de aanduiding of nabij de aanduiding "wro-zone - wijzigingsgebied ecologische verbindingzone", is dit uitsluitend toegestaan, mits het functioneren van de verbindingzone niet onevenredig wordt aangetast;

Ontwikkelingsmogelijkheden bedrijven

Ten aanzien van de bestemde bedrijven geldt dat er binnenplannen geen mogelijkheid worden geboden voor uitbreiding van het bouw- en bestemmingsvlak. Er worden wel extra bouw mogelijkheden geboden middels een ontheffing binnen het bestemmingsplan. Deze ontheffing geldt alleen binnen het bestaande bouwvlak. Derhalve kan worden gesteld dat er geen ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt die negatieve gevolgen kunnen hebben voor de beoogde ontwikkeling van de ecologische verbindingzone.

Ontwikkelingsmogelijkheden recreatie

Voor het bedrijf met de bestemming Recreatie-Dagrecreatie geldt dat uitbreiding van bebouwing en uitbreiding van het bouwvlak niet binnenplannen wordt mogelijk gemaakt. Derhalve kan gesteld worden dat er geen ontwikkelingen van de aanwezige recreatieve bedrijven mogelijk worden gemaakt die negatieve gevolgen kunnen hebben voor de beoogde ontwikkeling van de ecologische verbindingzone.

Ontwikkelingsmogelijkheden wonen

Ten slotte liggen twee woningen in of nabij de Wro-zone ecologische verbindingzone. Binnen deze bestemming is de situering van de bebouwing vastgelegd middels bouwvlakken en de aanduiding bijgebouwen.

Het plan biedt de mogelijkheid een ontheffing te verlenen ten behoeve van de vergroting van de inhoud van de woning. Als voorwaarde wordt gesteld dat sloop van vergunde bebouwing vereist is. Daarnaast is een wijziging van de situering van de bebouwing mogelijk. Voor deze ontwikkeling geldt de volgende voorwaarde: *de nieuwe situering leidt tot een verminderde oppervlakte aan bebouwing*. Gesteld kan worden dat de uitbreidingsmogelijkheden binnen de bestemming wonen zeer beperkt zijn.

Vanwege de beperkte bebouwingsmogelijkheden binnen de bestemming wonen, en de beperkte aanwezigheid van woning rondom de Ecologische verbindingszone zullen ontwikkelingen op deze percelen niet leiden tot een belemmering van de ontwikkeling van de ecologische verbindingszone.

Nevenactiviteiten

In het bestemmingsplan worden op agrarische percelen nevenfuncties mogelijk gemaakt. Dit laatste omvat het toestaan middels ontheffingbevoegdheid van ondermeer agro-toerisme (o.a. minicampings), agrarisch natuurbeheer en de verkoop van streekeigen producten. Overige nevenactiviteiten zijn bijvoorbeeld recreatie en zorgdiensten, agrarisch verwante functies, agrarisch technische hulpfuncties en statische binnenopslag.

Het verlenen van een ontheffing ten behoeve van nevenactiviteiten is alleen mogelijk onder de volgende voorwaarde: *de nevenactiviteit dient plaats te vinden in de aanwezige gebouwen; er vindt geen uitbreiding van bebouwing ten behoeve van de nevenactiviteit plaats;*

Biovergisting en mestverwerking als nevenactiviteit is toegestaan middels een wijzigingsbevoegdheid. Hiervoor geldt de voorwaarde dat de activiteit plaats dient te vinden binnen het bouwvlak.

Binnen de bestemming wonen zijn eveneens enkele 'nevenactiviteiten' toegestaan, zoals een minicamping of een bed & breakfast. Ook hiervoor geldt als voorwaarde voor het toestaan van de activiteit dat de bestaande bebouwingsmogelijkheden niet verruimd mogen worden.

Gesteld kan worden dat de nevenactiviteiten niet zullen leiden tot een toename van bebouwing buiten het bestaande bouwvlak. Derhalve is er geen negatief effect op de realisatie van de ecologische verbindingszone te verwachten.

Wijzigingen van de hoofdfunctie

In het bestemmingsplan worden de volgende hoofdfuncties mogelijk gemaakt middels wijziging:

- Niet-agrarische bedrijvigheid;
- Agrarische verwante bedrijvigheid;
- Recreatieve functies;
- Opslag;
- Wonen.

Functiewijziging naar niet-agrarische bedrijvigheid is alleen mogelijk binnen de 'wro-zone-wijzigingsgebied bedrijf'. Deze zone ligt niet in de nabijheid van de ecologische verbindingzone. Derhalve vormt de ontwikkeling van niet agrarische bedrijvigheid geen belemmering voor de ontwikkeling van de ecologische verbindingzone.

Ten aanzien van de overige middels wijzigingsbevoegdheid mogelijk gemaakte functieveranderingen geldt als voorwaarde dat ten behoeve van de verandering geen nieuwe bebouwing mag worden toegevoegd en overtollige agrarische bebouwing gesloopt dient te worden.

De in het bestemmingsplan mogelijk gemaakte functieveranderingen gaan niet gepaard met een toename van de ruimtevraag en vormen derhalve geen belemmering voor de realisatie van de ecologische verbindingzone.

4.3. Conclusie

Voor de realisatie van de ecologische verbindingzone is gemiddeld 2,5 ha per strekkende kilometer benodigd. Doordat de geboden ontwikkelingsmogelijkheden of wel van beperkte omvang zijn of wel als voorwaarde hebben dat het functioneren van de verbindingzone niet onevenredig mag worden aangetast, zal de doelstelling voor realisatie van de ecologische verbindingzone niet in gevaar komen².

Functieverandering van bestaande bedrijven en nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven en burgerwoningen zullen geen invloed hebben op de realisatie van de ecologische verbindingzone, omdat de nieuwe functies binnen het bestaande bouwvlak of de bestaande bebouwingmogelijkheden plaats dienen te vinden.

---

² Wel is door de provincie Noord-Brabant een zienswijze ingediend met betrekking tot de bescherming en ontwikkeling van de EVZ. Ook omtrent de wijze van vertaling van de Verordening Ruimte fase 1 naar het bestemmingsplan is door de provincie een zienswijze ingediend. De wijze waarop deze zienswijzen worden vertaald naar het bestemmingsplan, zal in nader overleg met de provincie worden bepaald.

5. LITERATUUR

Plan-MER Bestemmingsplan Buitengebied, Pouderoyen Compagnons, mei 2010.

Beoordeling stikstofdepositie vanuit het buitengebied van de gemeente Geertruidenberg op Natura 2000-gebieden, G&O Consult, 2010.

Quickscan Wet geurhinder en veehouderij, Geertruidenberg, Rapport 74000651, RMB, 29 september 2009.

Landbouwtellingen, Centraal Bureau voor de Statistiek, 2010.

Beheerplan Natura 2000 De Langstraat, Provincie Noord-Brabant, Werkdocument t.b.v. GS-vergadering 6 juli 2009

BIJLAGE 1, STORINGSGEVOELIGHEID HABITATTYPEN EN SOORTEN

Toelichting op van belang zijnde storingsfactoren
(Gebiedendatabase Ministerie van LNV)

3 Verzuring

Kenmerk: Verzuring van bodem of water is een gevolg van de uitstoot (emissie) van vervuulende gassen door bijvoorbeeld fabrieken en (vracht)auto's. De uitstoot bevat onder andere zwaveldioxide (SO₂), stikstofoxide (NO_x), ammoniak (NH₃) en vluchtige organische stoffen (VOS). Deze verzurende stoffen komen via lucht of water in de grond terecht en leiden aldus tot het zuurder worden van het biotische milieu. De belangrijkste bronnen van verzurende stoffen zijn de landbouw, het verkeer en de industrie.

Interactie andere factoren: De effecten van verzurende stoffen zijn niet altijd te scheiden van die van vermestende stoffen, omdat een deel van de verzurende stoffen ook vermestend werkt (aanvoer van stikstof).

Gevolg: Verzuring leidt tot een directe of indirecte afname van de buffercapaciteit (het neutralisatievermogen) van bodem of water. Op termijn resulteert dit proces in een daling van de zuurgraad. Hierdoor zullen voor verzuring gevoelige soorten verdwijnen, wat kan resulteren in een verandering van het habitatype en daarmee mogelijk het verdwijnen van typische (dier)soorten.

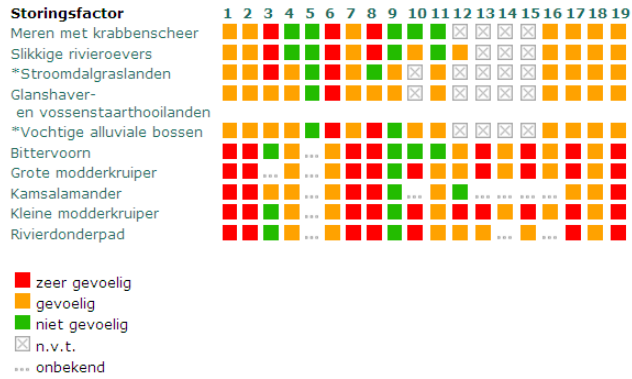
4 Vermesting

Kenmerk: Vermesting is de 'verrijking' van ecosystemen met name stikstof en fosfaat. Het kan gaan om aanvoer door de lucht (droge en natte neerslag van ammoniak en stikstofoxiden) of nitraat- en fosfaataanvoer door het oppervlaktewater.

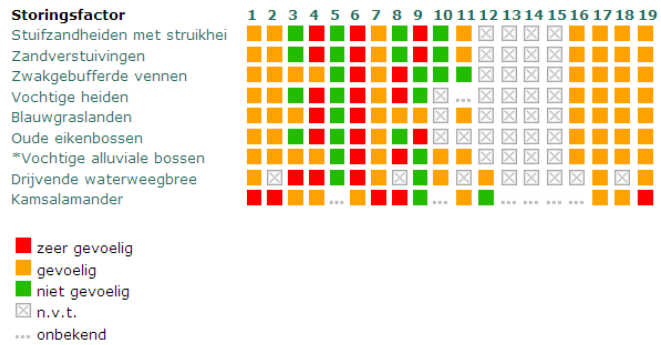
Interactie andere factoren: stoffen die leiden tot vermesting kunnen ook leiden tot verzuring. Vermesting (en verzuring) kunnen op hun beurt leiden tot verontreiniging van het oppervlakte- en grondwater.

Gevolg: De groei in veel natuurlijke landecosystemen zoals bossen, vennen en heidevelden worden gelimiteerd door de beschikbaarheid van stikstof. Het gevolg van stikstof depositie is dat deze extra stikstof extra groei geeft. Daarbij is de beschikbaarheid van stikstof bepalend voor de concurrentieverhoudingen tussen de plantensoorten. Als de stikstofdepositie boven een bepaald kritisch niveau komt, neemt een beperkt aantal plantensoorten sterk toe ten koste van meerdere andere. Hierdoor neemt de biodiversiteit af.

Storingsgevoeligheid van habitattypen en soorten Natura 2000-gebied 'Loevestein, Pompveld en Kornsche Boezem'

Storingsgevoeligheid van habitattypen en soorten Natura 2000-gebied Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen'

BIJLAGE 2, AANVULLING OP BEOORDELING STIKSTOFDEPOSITIE

Aanvulling op beoordeling stikstofdepositie vanuit het buitengebied van de gemeente Geertruidenberg op Natura 2000-gebieden

G&O Consult De Rips,
Augustus 2010

Bas Boonen

Colofon

Rapport: Aanvulling op beoordeling stikstofdepositie vanuit het buitengebied van de gemeente Geertruidenberg op Natura 2000-gebieden

Status: DEFINITIEF

Opdrachtgever

Gemeente Geertruidenberg
Postbus 10001
4940 GA Raamsdonksveer
www.geertruidenberg.nl

Vrijheidstraat 2
4941 DX Raamsdonksveer

Projectleiding

Pouderoyen Compagnons
Postbus 156
6500 AD Nijmegen
www.pouderoyen.nl

St. Stevenskerkhof 2
6511 VZ Nijmegen

De heer drs. E. Korevaar
Milieudeskundige
024-3224579
ewald.korevaar@pouderoyen.nl

Opdrachtnemer

G&O Consult
Postbus 12
5845 ZG Sint Anthonis
www.go-consult.nl

Burgemeester Wijtvlitlaan 1
5764 PD De Rips

Contactpersoon

De heer drs. B.H.G. Boonen
Projectleider / adviseur
0493 - 597 505
bboonen@go-consult.nl

©AUGUSTUS 2010 G&O CONSULT, POSTBUS 12, NL-5845 ZG SINT ANTHONIS,
TEL: (0493) 597505
FAX: (0493) 597509
WWW.GO-CONSULT.NL

ALLE RECHTEN VOORBEHOUDEN. NIETS UIT DEZE UITGAVE MAG WORDEN VERVEELVOLDIGD DOOR MIDDEL VAN DRUK, FOTOKOPIE, MICROFILM, GELUIDSBAND, ELEKTRONISCH OF OP WELKE ANDERE WIJZE DAN OOK, EN EVENMIN IN EEN GEAUTOMATISEERD GEGEVENSBESTAND WORDEN OPGESLAGEN, ZONDER VOORAFGAANDE SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN G&O CONSULT.
AAN DE INHOUD VAN DIT RAPPORT KUNNEN GEEN RECHTEN WORDEN ONTLEEND. G&O CONSULT VERWERPT ELKE AANSPRAKELIJKHEID VOOR EEN ANDER GEBRUIK VAN DEZE TEKST DAN VOOR DE SITUATIE WAARVOOR HIJ WORDT UITGEBRACHT. DE INFORMATIE IN DEZE TEKST IS ONDER VOORBEHOUD EN KAN VERANDERD WORDEN ZONDER VOORAFGAANDE KENNISGEVING.

INLEIDING

Naar aanleiding van een eerste toetsing van het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van de gemeente Geertruidenberg door de Commissie m.e.r., is door G&O Consult te de Rips onderhavige aanvullende rapportage opgesteld waarin de door de Commissie m.e.r. gevraagde additionele informatie voor besluitvorming is uitgewerkt.

De Commissie m.e.r. stelt in haar beoordeling het volgende:

De gevolgen van het plan moeten getoetst worden aan de kritische depositiewaarde van het meest kwetsbare habitatype. Ook de typische soorten moeten bij de beoordeling worden betrokken. Informatie over de ligging van voor depositie gevoelige habitatypen is daarbij van belang. Wanneer de in de depositiebijlage (p. 38) genoemde conceptrapporten niet geraadpleegd kunnen worden dient de ligging op basis van de beschikbare informatie zo goed mogelijk te worden ingeschat.

GEGEVENSVERZAMELING

Van de ligging van de habitatypen van het Natura 2000-gebied 'Biesbosch' is een concept werkkaart bij Staatsbosbeheer aanwezig. Deze is echter nog niet vrijgegeven voor gebruik in een plan-MER. Door de heer J. Bijleveld van het ministerie van LNV, procesmanager Natura 2000 Biesbosch, is aangegeven dat het nog enige tijd kan duren voor er een definitieve versie beschikbaar is. Op 5 augustus 2010 is door mevrouw M.L. Cadée, planschrijver Natura 2000 van Dienst Landelijk Gebied, de meest recente concept werkkaart aangeleverd, waarbij is vermeld dat deze nog aan verandering onderhevig is. DLG stelt dat zij niet verantwoordelijk is voor het verdere gebruik van deze kaart door derden, aan deze kaart kunnen géén rechten worden ontleend.

De kaart is opgebouwd uit verschillende lagen van verschillende bronnen. De bovenste laag is de vegetatiekartering van Staatsbosbeheer. Daarnaast is er een waterplanten kartering gebruikt van Rijkswaterstaat. De onderste laag is de satellietkartering van Rijkswaterstaat. De satellietbeelden zijn door Rijkswaterstaat omgezet naar vegetatietype. De vegetatietypen zijn vervolgens op basis van expert judgement van de heer H. Weinreich (ecoloog van DLG) en Staatsbosbeheer omgezet naar het habitatype.

Deze genoemde drie kaartlagen zijn vervolgens door G&O Consult samengevoegd in één kaartlaag ten behoeve van visualisatie op kaart.

Van de ligging van de habitatypen van het Natura 2000-gebied 'Langstraat' is eveneens slechts een conceptversie aanwezig. Door de heer A. de Bonte van Aequator Groen & Ruimte bv is op 18 augustus 2010, namens de heer B. van Aniel, projectleider Natura 2000 van de provincie Noord-Brabant, aangegeven dat deze nog niet definitief is vastgesteld. Naar verwachting zal er lokaal nog wel een aantal dingen worden aangepast, maar die aanpassingen zullen plaatsvinden binnen de reeds gekarteerde habitatypen, ook zullen er geen typen bijkomen.

RESULTATEN

In de bijlagen 1 en 2 is op A3 kaarten weergegeven hoe de NH₃ depositie vanuit de veehouderijen in de 4 berekende situaties zich verhoudt tot de ligging van de verschillende habitatypen binnen de Natura 2000-gebieden Biesbosch en Langstraat.

Hierbij zijn door interpolatie van de uit het eerder in april 2010 uitgevoerde onderzoek berekende grids, verschillende NH₃ depositiecontouren verkregen. Deze zijn vervolgens geprojecteerd op de verschillende habitattypen.

Het meest kritische habitatype van de Biesbosch, zijnde Stroomdalgraslanden, ligt op een afstand van meer dan 10 kilometer van de plangrens van het buitengebied van de gemeente Geertruidenberg en valt buiten het rekengebied. In een detailkaart is ter illustratie de ligging van dit habitatype ten opzichte van de plangrens opgenomen.

CONCLUSIE

In de Natura 2000-gebieden 'Biesbosch' en 'Langstraat' zijn kwetsbare habitattypen gelegen. In het kader van een passende beoordeling zijn derhalve beide gebieden van belang.

De stikstofdepositie neemt in alle berekende situaties toe ten opzichte van de huidige situatie. Over het algemeen kan worden gesteld dat de toename in de reële ontwikkeling beperkt, in de autonome ontwikkeling groot en in de worstcase situatie aanzienlijk is.

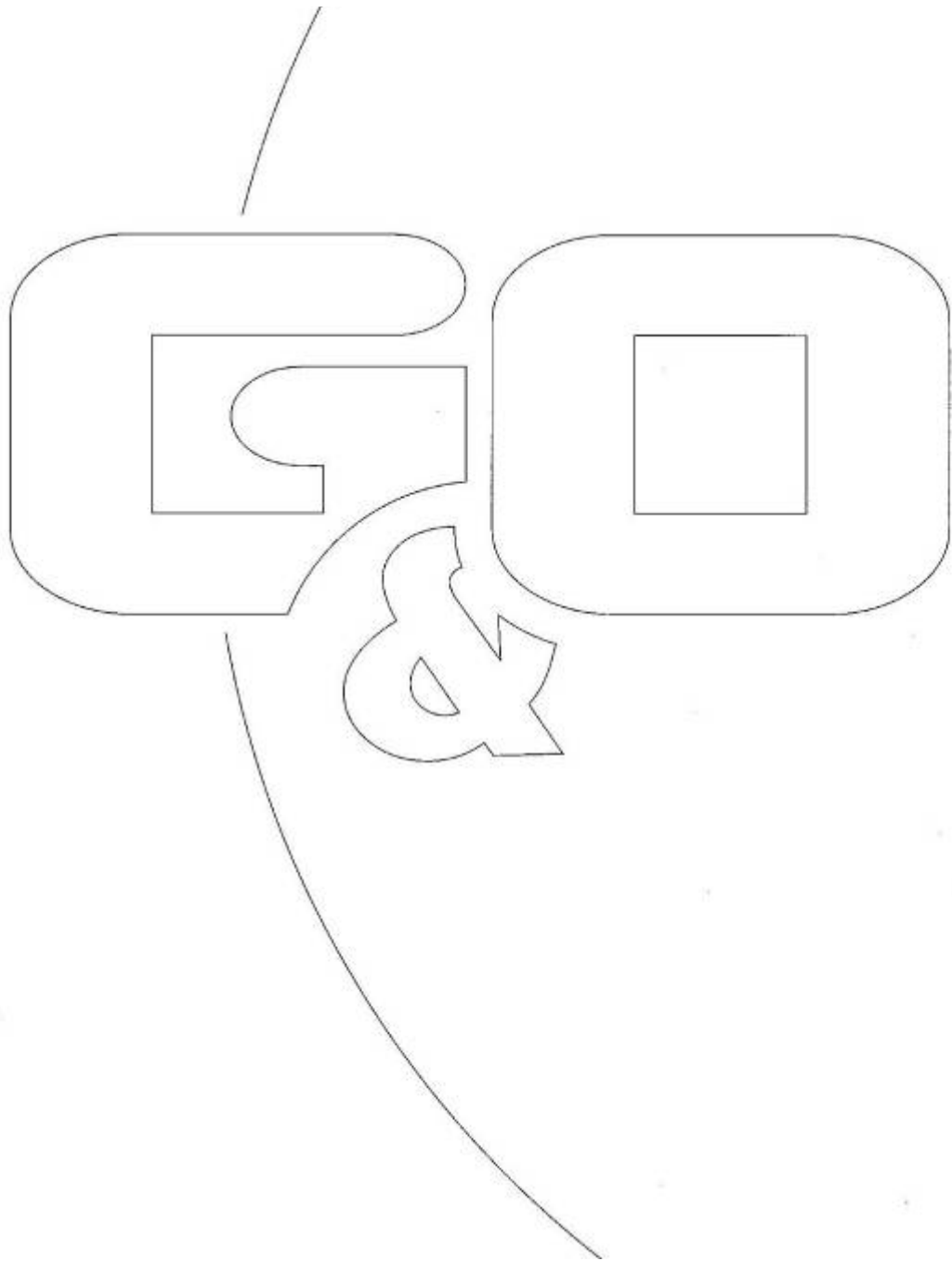
Ten opzichte van de huidige situatie daalt de stikstofdepositie vanuit de veehouderijen op de Natura 2000-gebieden 'Biesbosch' en 'Langstraat' niet. De autonome, reële en worstcase scenario's veroorzaken allen een stijging van de stikstofdepositie, dus zijn er per definitie significante effecten te verwachten voor beide gebieden.

Dit aanvullend onderzoek verschilt in conclusie niet van het eerder uitgevoerde onderzoek maar maakt door middel van kaartmateriaal inzichtelijk hoe de berekende NH₃ emissie zich verhoudt tot de ligging van de verschillende habitattypen in de Natura 2000-gebieden Biesbosch en Langstraat.

Uit het aanvullend onderzoek kan geconcludeerd worden dat de bijdrage vanuit de veehouderijen in alle berekende situaties de kritische depositiewaarde van de betreffende habitattypen met bijbehorende typische soorten overschrijdt. Echter, aangezien de huidige totale depositie (achtergronddepositie) op dit moment al boven de kritische depositiewaarden van de als meest gevoelig gekwalificeerde habitattypen ligt, ligt de oorzaak van deze overschrijding voor een belangrijk deel bij andere bronnen dan de huidige veehouderijactiviteiten in het buitengebied. Naar verwachting zal echter de achtergronddepositie in de toekomst afnemen.

Bijlage 1

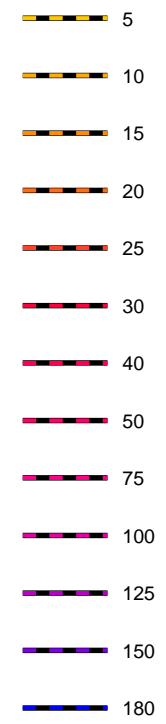
Habitattypen Biesbosch

Biesbosch autonome situatie

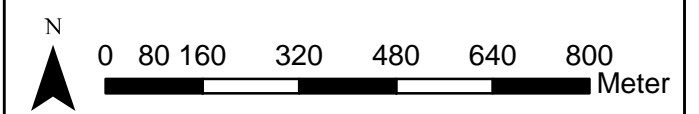
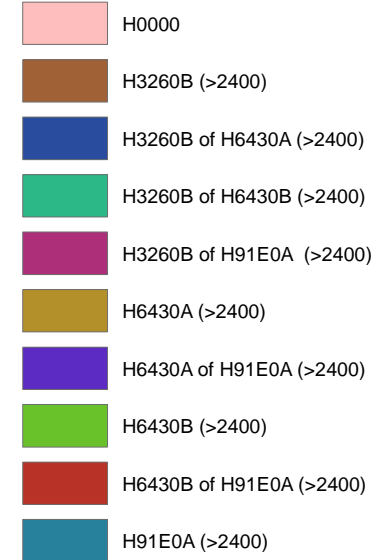
Legenda

Autonome NH3 depositie (mol N/ha/jr)

Habitattypen Biesbosch

(kritische depepositiewaarde in mol N/ha/jr)

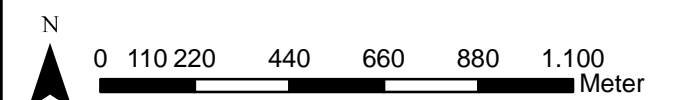
Detail habitattypen Biesbosch

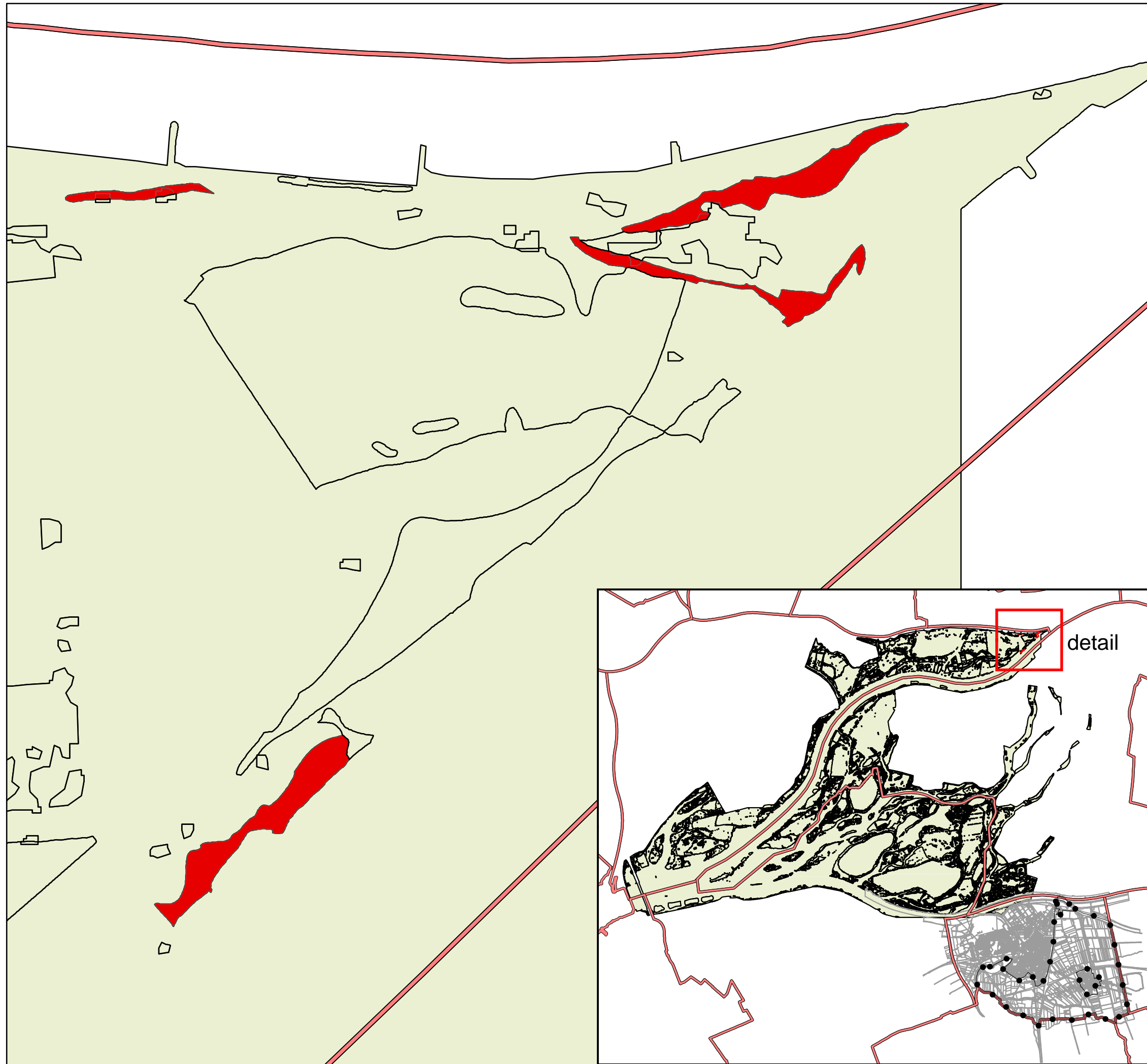
Legenda

Habitattypen Biesbosch

- alle andere waarden
- (meest kritische depositiewaarde < 2400 mol N/ha/jr)
- H3270 of H6510_A/ H6510_A of H651*
- H6430_B of H6510_A
- H6430_B of H6510_A of H6510_B mits*
- H6430_B of H6510_A/ H6510_A of H651*
- H6430_B of H6510_B
- H6430_B of H6510_B/ H6510_A of H651*
- H6430_B of Overig/ H6510_A of H6510*
- H6510_A
- H6510_A of H6510_B mits*
- H6510_A of H91E0_A
- H6510_A/ H6510_A of H651*
- H6510_B
- H6510_B/ H6510_A of H651*
- Overig/ H6510_A of H6510*

Detail habitattypen Biesbosch

Legenda

Habitattypen Biesbosch

alle andere waarden

(meest kritische depositiewaarde in mol N/ha/jr)

H6120 (1250)

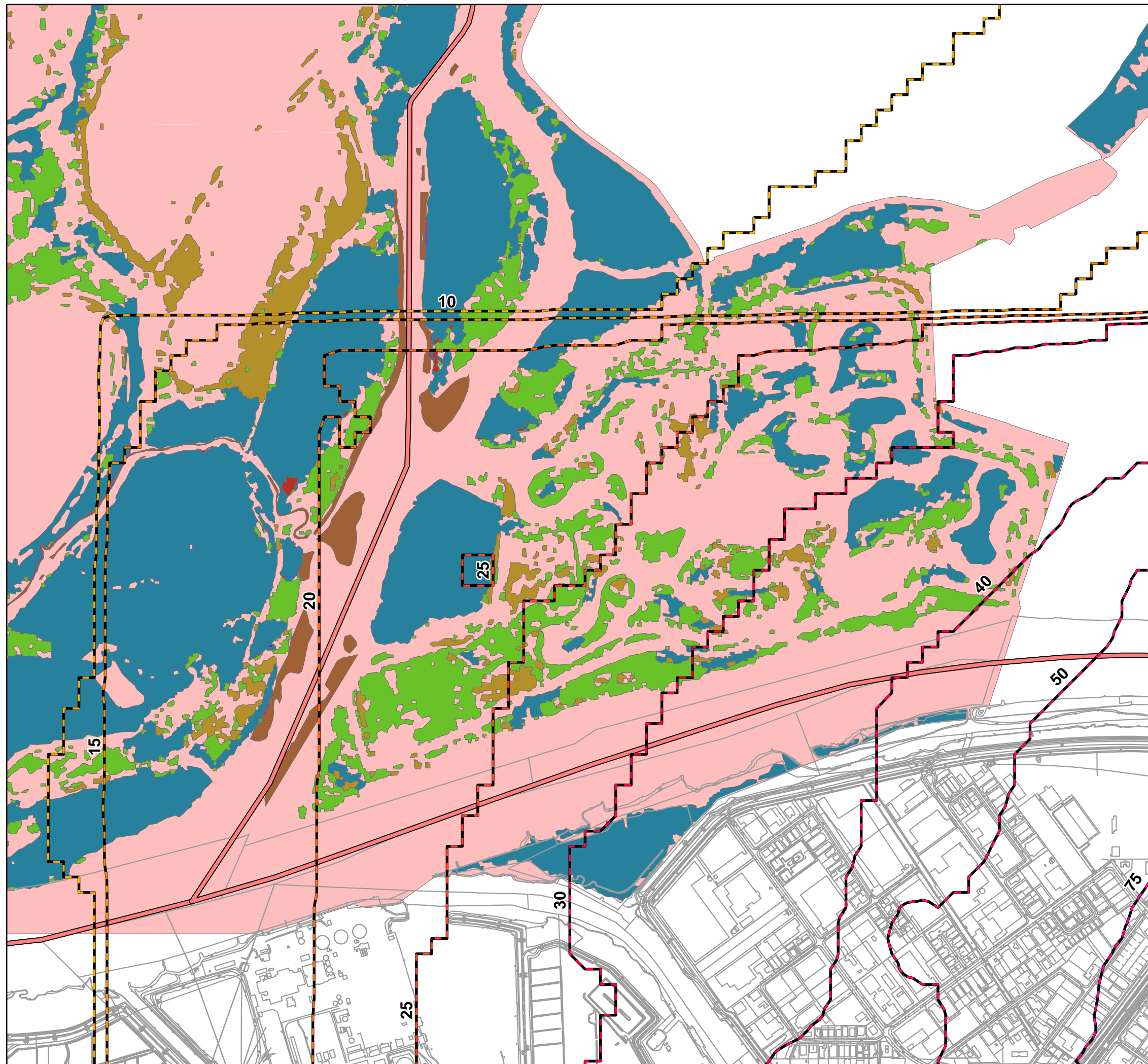
H6120 of H6430_B (1250)

H6120 of H91E0_A (1250)

GOconsult

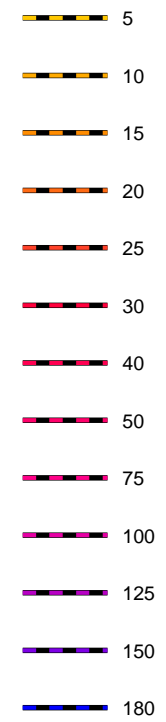
ADVISEURS VOOR MILIEU EN OMGEVING

Biesbosch huidige situatie

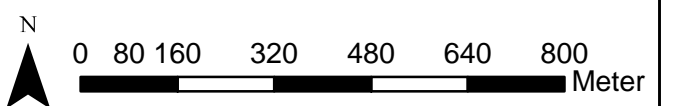
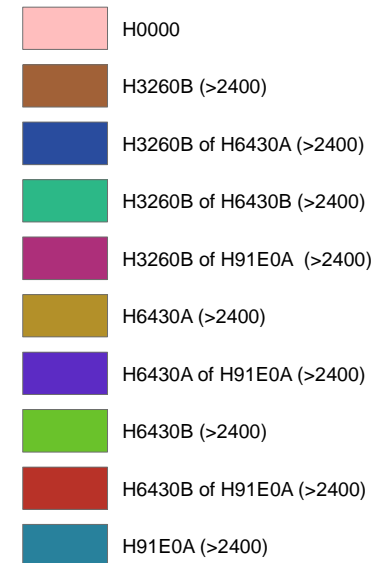
Legenda

Huidige NH3 depositie (mol N/ha/jr)

Habitattypen Biesbosch

(kritische depepositiewaarde in mol N/ha/jr)

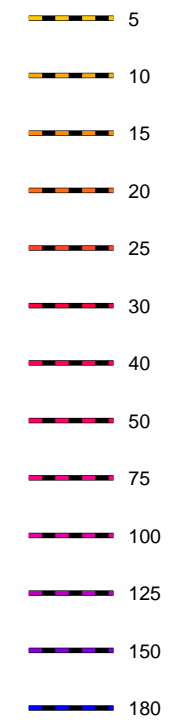

Biesbosch reële situatie

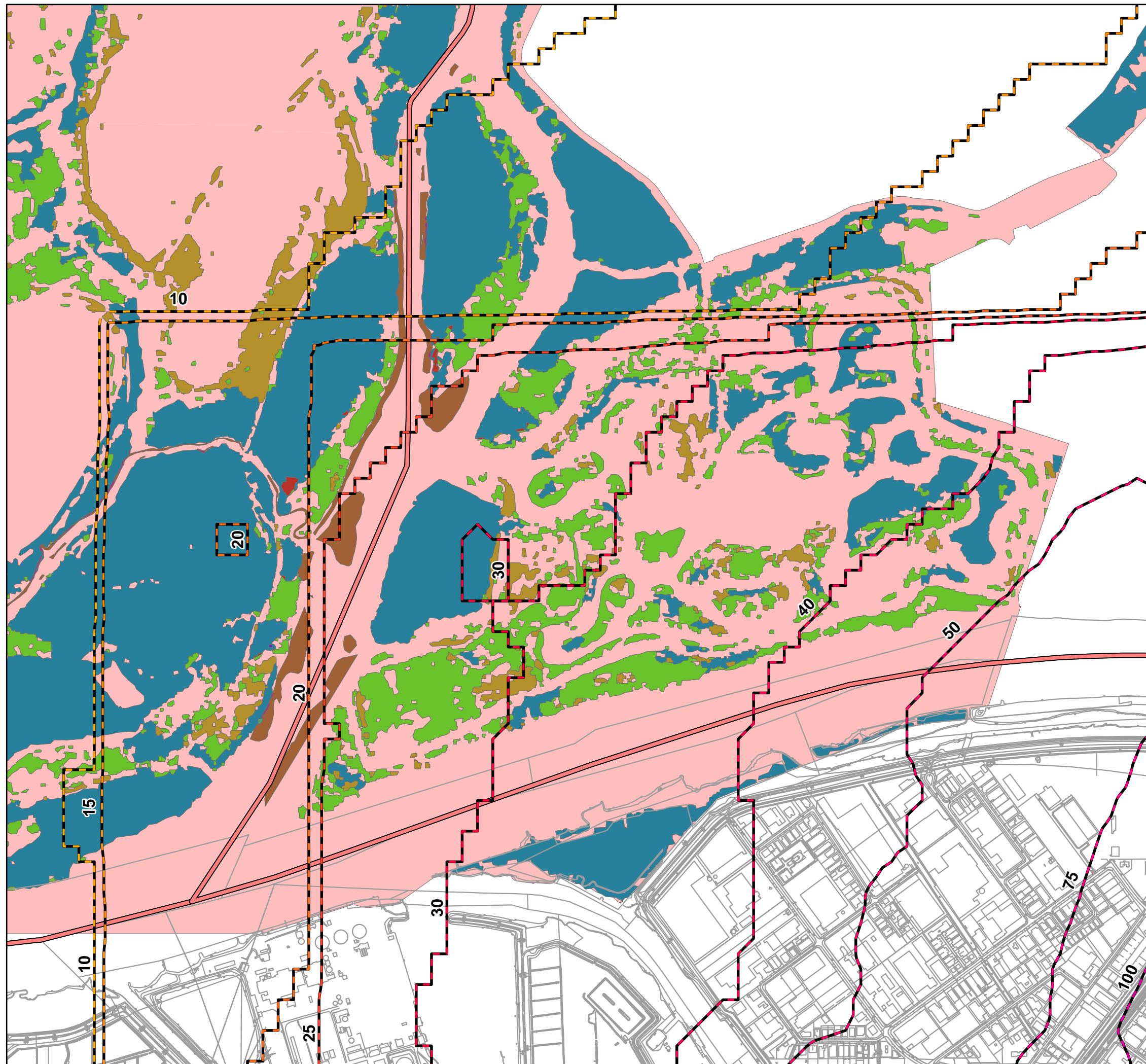
Legenda

Reële NH3 depositie (mol N/ha/jr)

Habitattypen Biesbosch

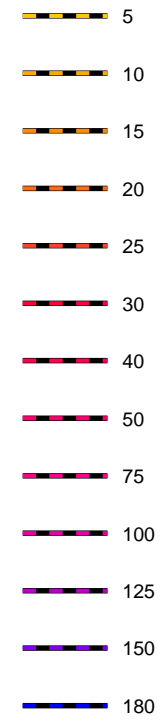
(kritische depepositiewaarde in mol N/ha/jr)

Biesbosch worstcase situatie

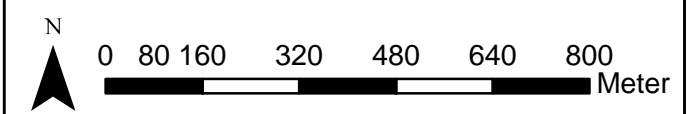
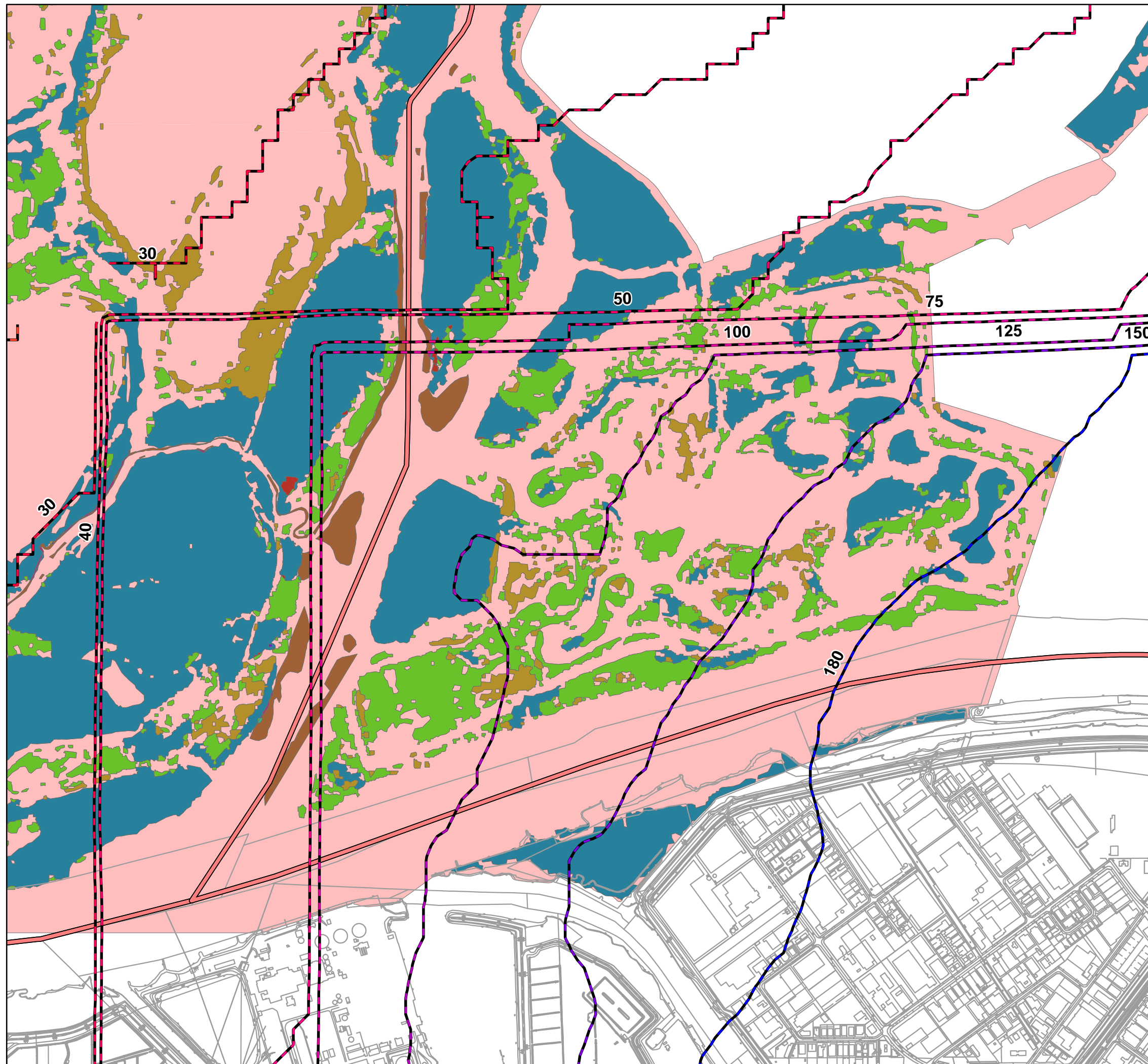
Legenda

Worstcase NH3 depositie (mol N/ha/jr)

Habitattypen Biesbosch

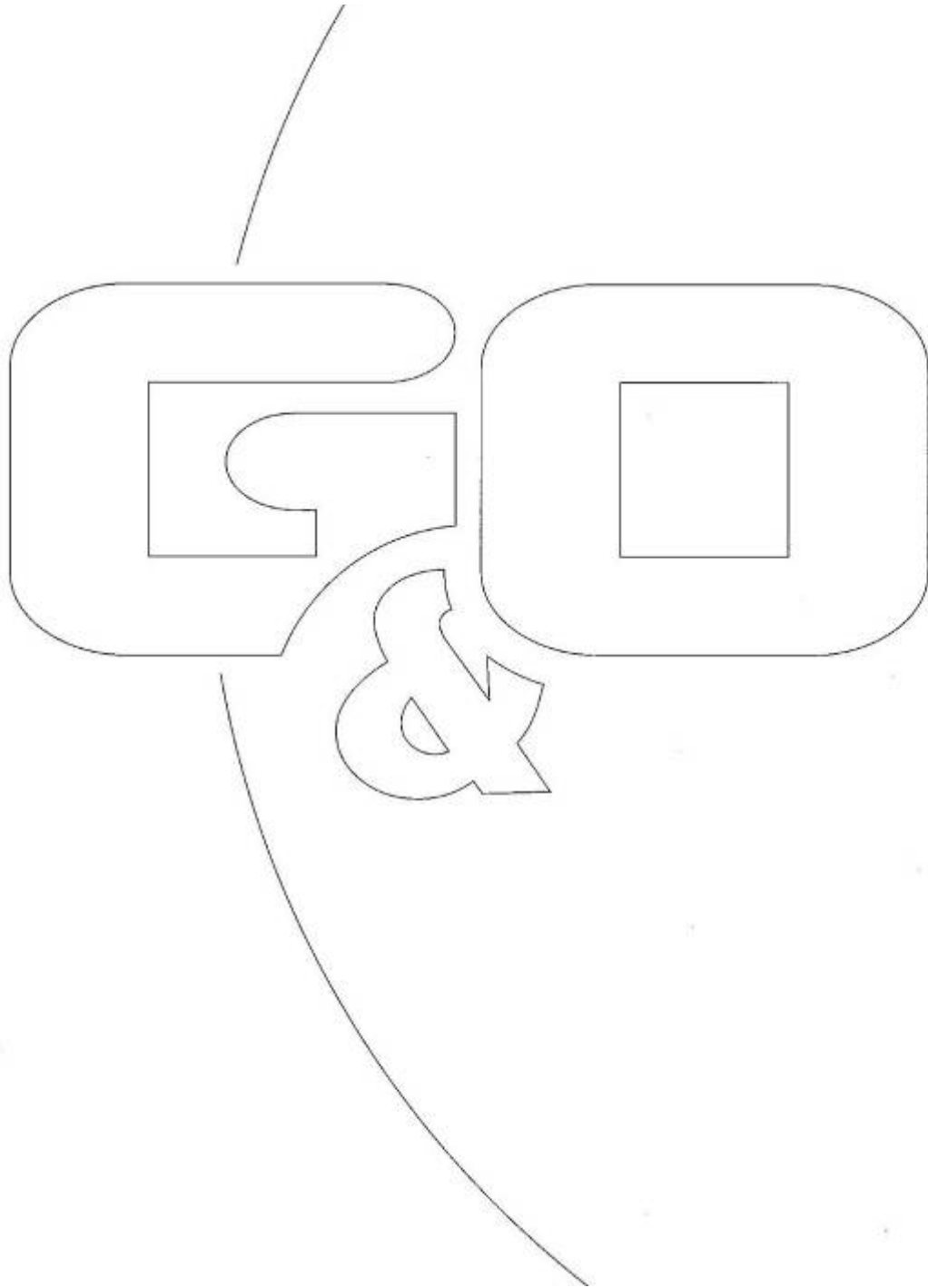
(kritische depepositiewaarde in mol N/ha/jr)

Bijlage 2

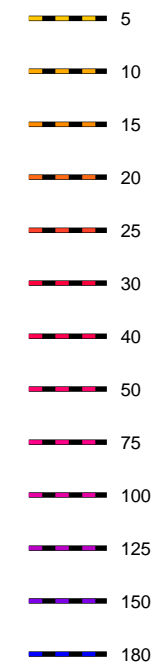
Habitattypen Langstraat

Langstraat autonome situatie

Legenda

Autonome NH3 depositie (mol N/ha/jr)

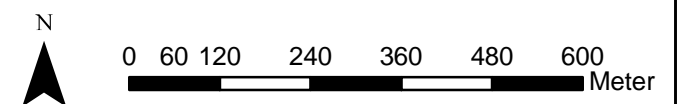
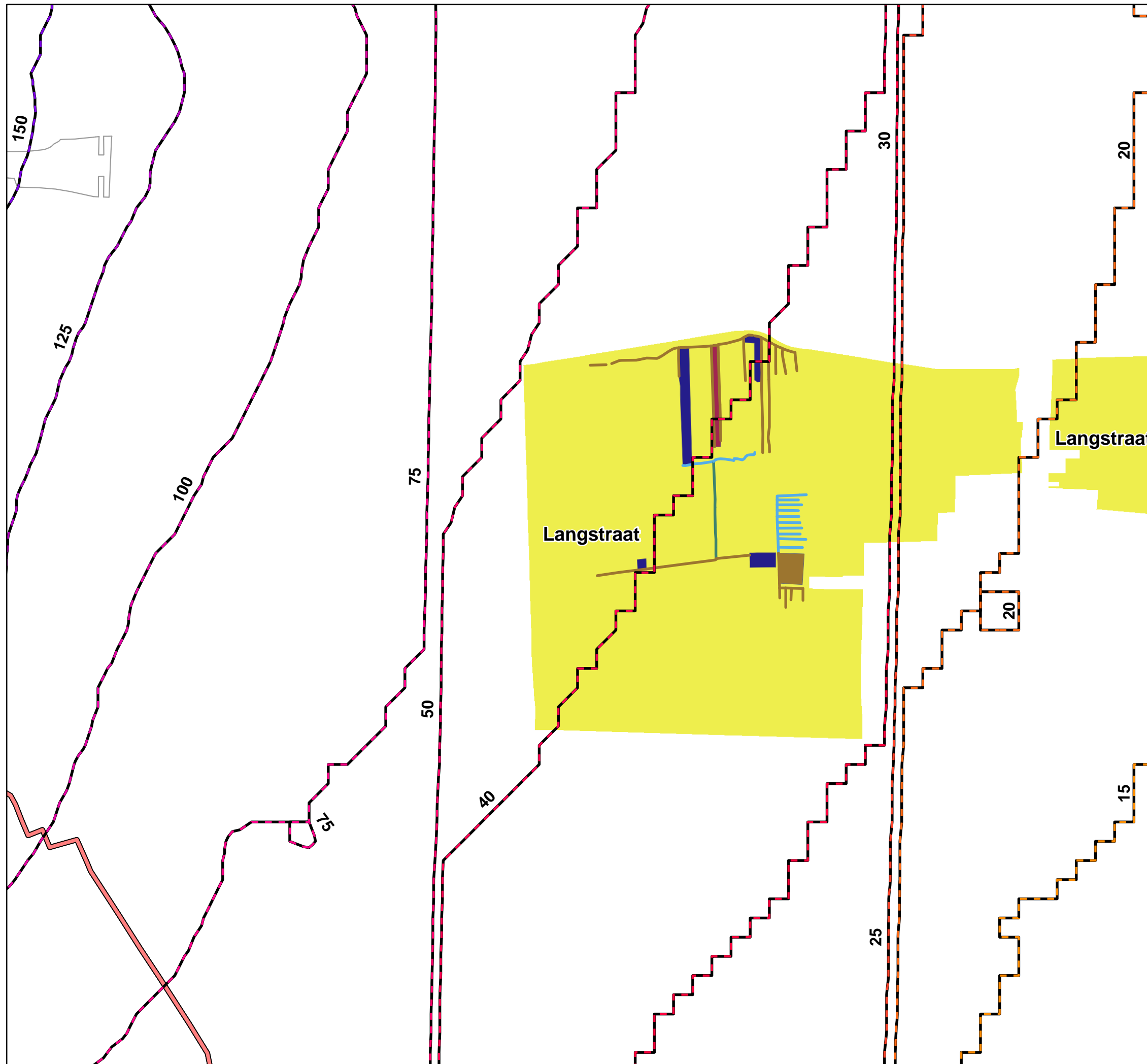
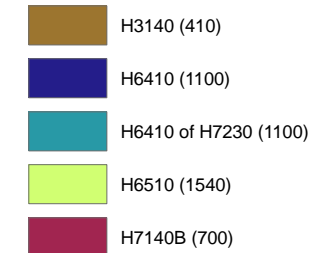
Habitattypen Langstraat lijnen

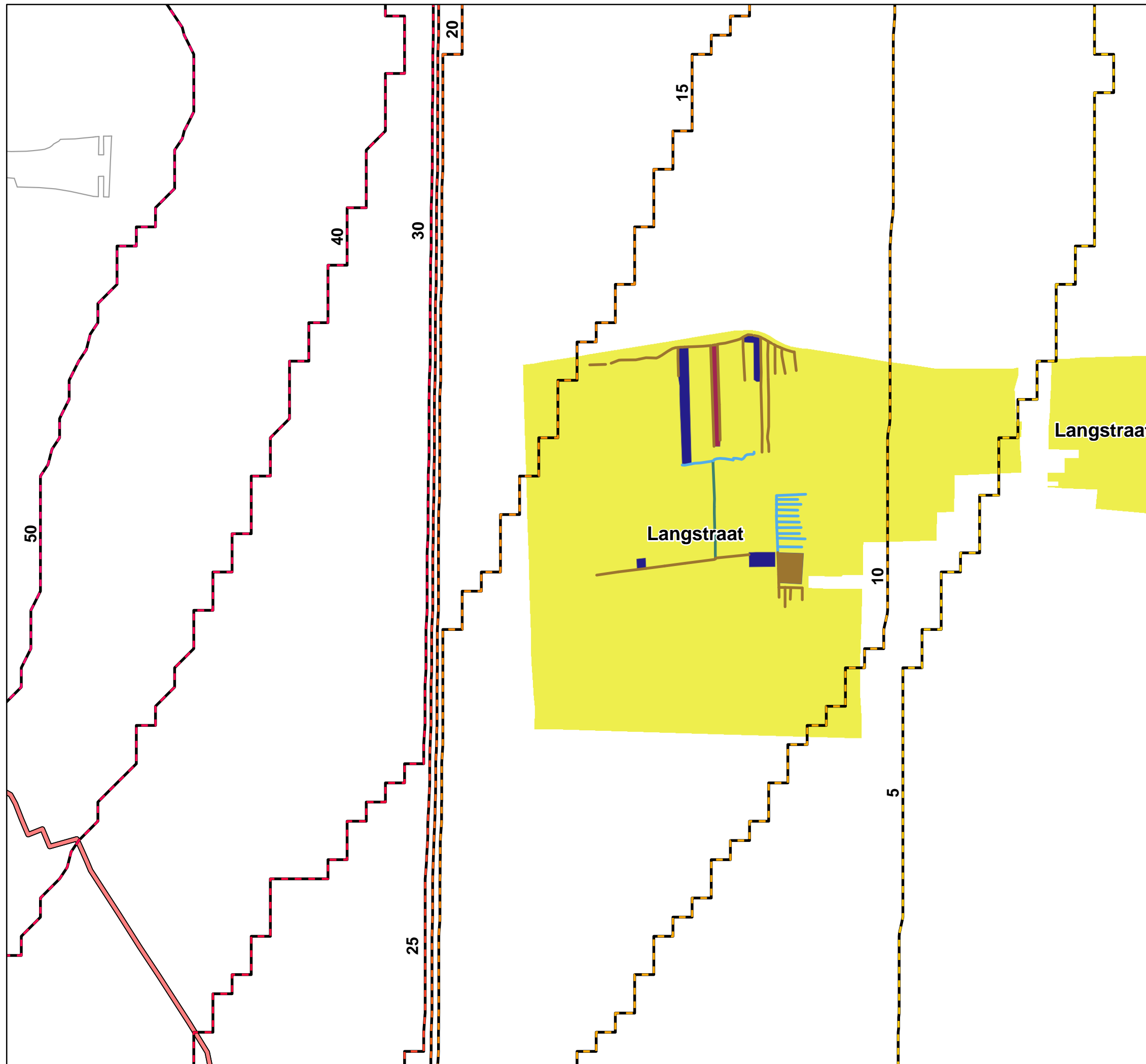
(kritische deponitiewaarde in mol N/ha/jr)

Habitattypen Langstraat vlakken

(kritische deponitiewaarde in mol N/ha/jr)

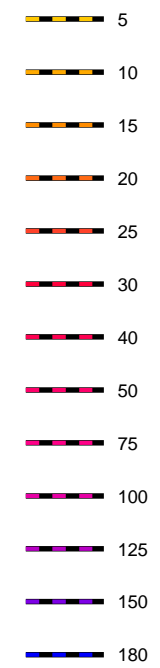

Langstraat huidige situatie

Legenda

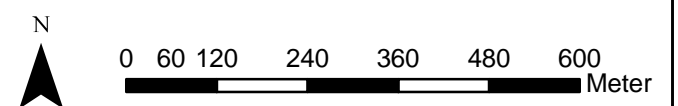
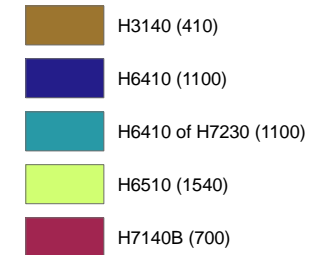
Huidige NH3 depositie (mol N/ha/jr)

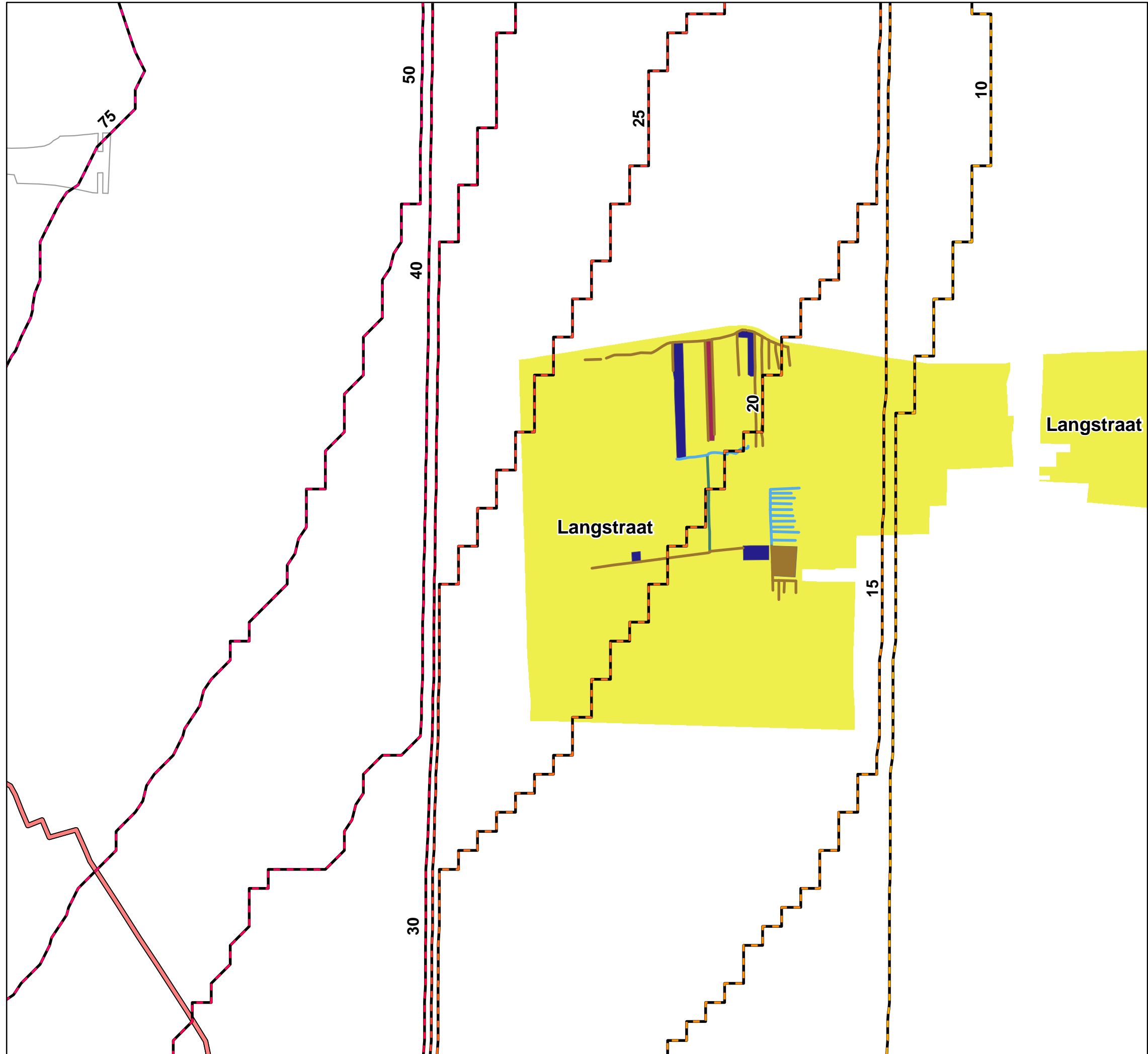

Habitattypen Langstraat lijnen (kritische depositiewaarde in mol N/ha/jr)

Habitattypen Langstraat vlakken (kritische depositiewaarde in mol N/ha/jr)

Langstraat reële situatie

Legenda

Reële NH3 depositie (mol N/ha/jr)

- 5
- 10
- 15
- 20
- 25
- 30
- 40
- 50
- 75
- 100
- 125
- 150
- 180

Habitattypen Langstraat lijnen

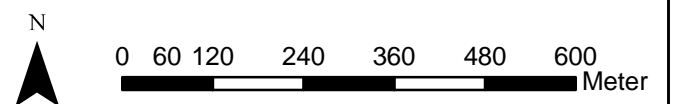
(kritische deponitiewaarde in mol N/ha/jr)

- H3130 (410)
- H3130 of H3140 (410)
- H3140 (410)
- H3140 of H3150 (410)
- H3140 of H3150 of H7140A (410)
- H3150 (2100)
- H6510 (1540)

Habitattypen Langstraat vlakken

(kritische deponitiewaarde in mol N/ha/jr)

- H3140 (410)
- H6410 (1100)
- H6410 of H7230 (1100)
- H6510 (1540)
- H7140B (700)

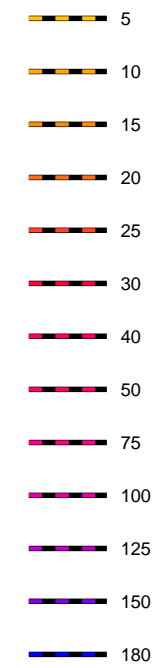

ADVISEURS VOOR MILIEU EN OMGEVING

Langstraat worstcase situatie

Legenda

Worstcase NH3 depositie (mol N/ha/jr)

Habitattypen Langstraat lijnen

(kritische deponitiewaarde in mol N/ha/jr)

Habitattypen Langstraat vlakken

(kritische deponitiewaarde in mol N/ha/jr)

